

๒ การรับรู้ผลงานกิจกรรมอิมเพรสชันนิสต์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒
โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ✓

ปริญญานิพนธ์

ของ

ไสว แก้วกล้า

๑๕ ต.ค. ๒๕๓๔

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญาการศึกษาหาบัณฑิต

กันยายน ๒๕๓๒

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ศึกษาการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

บทคัดย่อ
ของ
ไสว แก้วกล้า

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้า
ปริญญาการศึกษาหาบัณฑิต
กันยายน 2532

การศึกษาค้นคว้ามีจุดมุ่งหมาย เพื่อเปรียบเทียบผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และความหมาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูงและนักเรียนที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาต่ำ โดยการจำแนกเพศของนักเรียน

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่าง โดยสุ่มจากนักเรียนที่มีผลทางการเรียน วิชาทัศนศิลป์ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มาเป็นเกณฑ์ แล้วแบ่งกลุ่มที่สุ่มได้ออกเป็น 4 กลุ่มทดลอง กลุ่มละ 20 คน คือ กลุ่มนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูงกับกลุ่มนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาต่ำ และกลุ่มนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูงกับกลุ่มนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาต่ำ ให้ นักเรียนทั้งหมด 80 คน ชมภาพสไลด์ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ ที่แสดงความเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธีและการแสดงออก แล้วตอบแบบทดสอบสภาพการรับรู้ จึงนำมาวิเคราะห์หาค่าความแตกต่างทางสถิติด้วยวิธี $t - test$

ผลของการศึกษาปรากฏว่า

1. ผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านต่าง ๆ ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูงไม่แตกต่างกัน
2. ผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านต่าง ๆ ระหว่างนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง และนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาต่ำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านต่าง ๆ ระหว่างนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง และนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาต่ำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านต่าง ๆ ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาต่ำ ไม่แตกต่างกัน

5. ผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านต่าง ๆ ระหว่างนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง และนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาดำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านต่าง ๆ ระหว่างนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง และนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาดำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE PERCEPTION OF STUDENTS IN MATHAYOM SUKSA II
OF BURIRAM PITHAYAKOM SCHOOL AMPHUR MUANG BURIRAM
IN IMPRESSIONIST PAINTINGS

AN ABSTRACT

BY

SAWAI KLEAWKLA

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

September 1989

The purpose of this study was to compare the perception of Impressionist paintings which clearly included Sensory, Formal, Technical and Expressive Properties of the Mathayom Suksa II students of Buriram Pithayakom School. These students were of different sexes and different background of visual art education.

The sample was the students in Mathayom Suksa II at their second semester in 1988. 80 students were chosen by using simple random sampling and using their achievement score in visual art education in Mathayom Suksa I as the criteria. Then they were divided into 4 groups of 20 : one group of 20 boys with high achievement score in visual art education, one group of 20 boys with low achievement score in visual art education, one group of 20 girls with high achievement score in visual art education, and one group of 20 girls with low achievement score in visual art education. These experimental groups watched 39 slides of Impressionist paintings which clearly included Sensory, Formal, Technical and Expressive Properties. The perception tests were ministered and the data were analyzed. T-test was applied to this study. From the study, it was found out that:

1. There was no significant difference in perception of the Impressionist paintings between boys and girls with high achievement score in visual art education

2. There were significant differences in perception of the Impressionist paintings between boys with high achievement score and boys with low achievement score in visual art education at .01 level

3. There were significant differences in perception of the Impressionist paintings between boys with high achievement score and girls with low achievement score in visual art education at .01 level

4. There was no significant difference in perception of the Impressionist paintings between boys and girls with low achievement score in visual art education

5. There were significant differences in perception of the Impressionist paintings between girls with high achievement score and girls with low achievement score in visual art education at .01 level

6. There were significant differences in perception of the Impressionist paintings between girls with high achievement score and boys with low achievement score in visual art education at .01 level.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต และคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน

(รศ.ดร. วิจารณ์ ตั้งเจริญ)

..... กรรมการ

(ผศ. วินัย ไสยดี)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รศ.ดร. วิจารณ์ ตั้งเจริญ)

..... กรรมการ

(ผศ. วินัย ไสยดี)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รศ.อารี สุทธิพันธุ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ. ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ ... 15 ... เดือน ... กันยายน ... พ.ศ. 2532

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยดีเพราะได้รับความช่วยเหลืออย่างดีจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช ตั้งเจริญ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ วินัย ไสยดี ที่ได้กรุณาให้
ข้อคิดแนะนำต่าง ๆ จึงขอกราบบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์อารี สุทธิพันธุ์ รองศาสตราจารย์ ดร.พิริยะ ไกรฤกษ์
และอาจารย์วิสุทธิ์ วิทยวนานิชะ ที่ให้ความช่วยเหลือคัดเลือกสไลด์ภาพจิตรกรรมด้านต่าง ๆ
เพื่อเป็นเครื่องมือในการวิจัย

เอกสารงานวิจัยที่ใช้ในการทำปริญญานิพนธ์ได้รับความกรุณาเป็นอย่างดีจาก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มะลิจักร เอื้ออานันท์ และคณาจารย์ในภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ผู้วิจัยขอกราบบขอบพระคุณทุกท่าน

ประโยชน์และคุณค่าใด ๆ จากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณพ่อและ
คุณแม่ และคุณเพ็ญติศ ทองศรี ซึ่งได้ให้ความอบอุ่น เกื้อหนุน จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จอย่าง
สมบูรณ์

ไสว แก้วกล้า

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
(๑) ภูมิหลัง	1
(๒) ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
(๓) ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	5
(๔) 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ทางศิลปะ	6
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศิลปะอิมเพรสชันนิสต์	15
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวัยของผู้เรียน	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้	21
(๕) สมมติฐานในการวิจัย	23
3. วิธีดำเนินงานศึกษาค้นคว้า	25
กลุ่มตัวอย่าง	25
(๑) การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	26
การเก็บรวบรวมข้อมูล	28
การวิเคราะห์ข้อมูล	29

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	30
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	30
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	30
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	39
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	39
สมมติฐานในการวิจัยค้นคว้า	39
การดำเนินการศึกษาค้นคว้า	40
ผลการศึกษาค้นคว้า	41
อภิปรายผล	42
ข้อเสนอแนะทั่วไป	47
ข้อเสนอแนะ	47
บรรณานุกรม	49
ภาคผนวก	54
ประวัติย่อของผู้วิจัย	63

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงการแบ่งกลุ่มตัวอย่าง	26
2 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ ที่แสดง คุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกของ นักเรียน 4 กลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียนชายและกลุ่มนักเรียนหญิงที่มีผลทางการ เรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูงและต่ำ	32
3 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก ระหว่างนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูงกับนักเรียนหญิงที่มี ผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง	33
4 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก ระหว่างนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูงและนักเรียนชาย ที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาต่ำ	34
5 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรส ชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการ แสดงออกระหว่างนักเรียนชายที่มีผลการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูงกับนักเรียน หญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาต่ำ	35
6 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรส ชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการ แสดงออกระหว่างนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาต่ำกับ นักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาต่ำ	36

7	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกระหว่างนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง กับนักเรียนหญิงที่มีผลการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาดำ	37
8	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกระหว่างนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง กับนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาดำ	38

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นส่วนสำคัญซึ่งสามารถกล่าวได้ว่า เป็นเครื่องมือของมนุษย์ในการนิรูป
สังคม หรือสร้างสังคมขึ้นมาใหม่ให้เป็นสังคมที่ดีพร้อมทุกด้าน เป็นที่ส่งส่งตามอุดมการณ์ของ
มนุษยชาติ (บรรจง จันทรสา. 2522 : 247) ปัจจุบันการศึกษาได้พัฒนาเป็นอย่างมากโดย
มุ่งเน้นทั้งศาสตร์ที่เป็นความรู้และเหตุผล ศาสตร์ที่เกี่ยวกับมนุษย์และสังคมมนุษย์และศาสตร์
ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นหลักการศึกษาหรือการเรียนรู้ต้องอาศัยการรับรู้เป็นปัจจัยสำคัญในอันที่จะ
สร้างสภาพการรับรู้ (cognition) ให้เกิดขึ้น

วไลพร ภาณุตานนท์ ๗ มหาสารคาม (2529 : 119 - 120) ให้ความเห็นว่า
การเรียนรู้จะมีความหมายได้ก็ต่อเมื่ออวัยวะหรือเครื่องมือในการรับรู้นั้นสมบูรณ์ดี หรือที่สำคัญที่สุดคือ
การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิม คือเรื่องที่เรียนรู้มาแล้วหรือความชัดเจนที่เคยมีมาก่อน ถ้าไม่มี
ความรู้เดิมหรือสิ่งเร้าที่นั้น ๆ เสียแล้ว จะไม่มีการรับรู้และการรับรู้จะเป็นเพียงอาการที่อวัยวะ
สัมผัสกระทบสิ่งเร้าทั้งนั้น จำเนียร ช่างโชติ (2516 : 3) กล่าวว่า คนเรารับรู้สิ่งต่าง ๆ ได้
ก็โดยอวัยวะรับสัมผัส (sensory organs) ที่เขามีอยู่ อันได้แก่ หู ตา จมูก ลิ้น ผิวกาย เป็นต้น
ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือหรืออุปกรณ์สำคัญในการรับรู้ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ส่งไปยังสมองแล้ว
สมองก็แปลเป็นการรับรู้ต่อไป

เดล (สุวรรณิ เลื่องขลิอชากุล. 2524 : 13 ; อ้างอิงมาจาก Dale. 1969)
ได้วิจัยแล้วพบว่า การรับรู้ทางประสาทสัมผัสของมนุษย์ คิดเป็นอัตราร้อยละ ดังนี้ จักขุสัมผัส
ร้อยละ 75 โสตสัมผัส ร้อยละ 13 กายสัมผัส ร้อยละ 6 และ ชิวหาสัมผัส ร้อยละ 3 จะเห็น
ได้ว่า การรับรู้ทางจักขุสัมผัสมีความสำคัญอย่างยิ่งในการรับรู้ของมนุษย์ ปัจจุบันมีการศึกษาค้นคว้า
การรับรู้ทางจักขุสัมผัสอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะด้านจักขุสัมผัสซึ่งได้แก่ ภาพประเภทต่าง ๆ

บรรจง บรรเจิดศิลป์ (2529 : ไม่มีเลขหน้า) ได้กล่าวว่า การงานที่ตรงกันก็เพราะภาพ ศิลปนิพนธ์นั้นเป็นผลผลิตที่สร้างขึ้นด้วยอารมณ์ความรู้สึกของศิลปิน เมื่ออารมณ์ความรู้สึกของศิลปิน ที่แฝงอยู่ในภาพศิลปนิพนธ์เกิดอารมณ์สอดคล้องกับอารมณ์ความรู้สึกของผู้ชม ก็สามารถจะสื่อสาร ความรู้ต่อกันได้และยังผลให้เกิดความสะเทือนใจ ก่อให้เกิดการรับรู้ต่อไป

๙ การศึกษาการรับรู้ภาพ โดยเฉพาะผลงานจิตรกรรมมีความสำคัญยิ่ง ซึ่งในการเรียน การสอนวิชาทัศนศิลป์ศึกษา บทบาทของภาพจิตรกรรมมีผลต่อการรับรู้ ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาการทาง ความคิดสติปัญญาของผู้เรียน โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีการศึกษาทั้งนักเรียนชายและ * นักเรียนหญิงรวมอยู่ด้วยกัน ๙ การเรียนการสอนได้กำหนดในหลักสูตรมุ่งให้ผู้เรียนได้สำรวจตัวเอง ตามความถนัด เพื่อนำไปสู่ขั้นเตรียมในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับชั้นอุดมศึกษาต่อไป โดยบรรจุเนื้อหาวิชาการทางด้านทัศนศิลป์ศึกษา ซึ่งเป็นวิชาบังคับที่ทุกคนจะต้องเรียน ซึ่งใช้เวลา เพียงหนึ่งคาบในหนึ่งสัปดาห์ นอกจากนั้นยังมีวิชาเลือกซึ่งเปิดสอนตามความพร้อมของแต่ละ โรงเรียนอีกด้วย เนื้อหาวิชาเน้นหนักในการปฏิบัติเพื่อให้รู้จักแสวงหา ค้นคว้า และทดลองแก้ปัญหา ทั้งในและนอกสถานที่

มะลิฉัตร เอื้ออนันท์ (2528 : เอกสารประกอบวิชา ศ. 408) ได้ให้ความเห็นว่า เด็กวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการใช้เหตุผลเริ่มสำนึกถึงความสามารถทางศิลปะในระยะสั้นของตน บางเนื้อหาจำเป็นจะต้องให้เด็กออกไปปฏิบัติงานศิลปะนอกห้องเรียน เช่น การเขียนภาพนอก สถานที่ จึงจะสามารถศึกษาได้จากของจริงเพื่อให้เกิดอารมณ์ความประทับใจในเวลานั้น ๆ

ความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับ วิรุณ ตั้งเจริญ (2530 : สัมภาษณ์) ที่กล่าวว่า กิจกรรมในวิชาทัศนศิลป์ศึกษามีการกำหนดให้นักเรียนเขียนภาพนอกสถานที่โดยเฉพาะภาพทิวทัศน์ เพื่อให้ได้ศึกษาถึงสภาพและบรรยากาศ จากแรงคลั่งใจในสภาพแวดล้อมการเขียนภาพนอกสถานที่ การแสดงภาพบรรยากาศในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งย่อมมีแนวโน้มไปสู่การเขียนภาพอิมเพรสชันนิสต์ (Impressionist paintings) ของศิลปินยุโรปในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19

กัจจกร สุนพงษ์ศรี (2530 : 21) ได้กล่าวถึงศิลปินกลุ่มอิมเพรสชันนิสต์ว่าวิธีการระบายสีรวดเร็วฉับพลัน มีการใช้เทคนิคทู่กัน ปลอ่ยให้เห็นรอยแปรง เนื่องจากต้องการความฉับไวในการจับ แสงสีในบรรยากาศที่ถูกต้อง เคลเดอร์ (Kelder. 1980 : ไม่มีเลขหน้า) ได้อธิบายว่า แสง

และสื่อนศิลปะของอิมเพรสชันนิสต์ได้พัฒนาไปสู่เป้าหมายอันสูงสุด ซึ่งสามารถตอบสนองอารมณ์จิตใจได้โดยตรง และความเคลื่อนไหวในธรรมชาติมีผลต่อการรับรู้ของศิลปินเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นศิลปินพยายามถ่ายทอดการแสดงออกตามความประทับใจในขณะนั้นอย่างฉับพลันตามที่ตนรับรู้

✳ การรับรู้ผลงานจิตรกรรมของศิลปินนั้น มนุษย์ทุกคนสามารถที่จะรับรู้ได้หากแต่ปริมาณการรับรู้ย่อมแตกต่างกันไป เนื่องจากมนุษย์มีประสบการณ์ความรู้พื้นฐาน วัยและเพศแตกต่างกัน ซึ่งจะเป็นผลกระทบต่อการรับรู้ที่แตกต่างกันได้

จากข้อมูลและข้อเท็จจริงที่บ่งชี้ให้เกิดความสนใจในการรับรู้ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษา เพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนที่จะเป็นประโยชน์และประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้านี้มีจุดมุ่งหมายดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก
2. เปรียบเทียบผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูงและต่ำ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าจะเป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษาด้านทัศนศึกษาหมวดศิลป์ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา ดังนี้

1. เพื่อให้เข้าใจการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่มีคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก ที่จะนำไปประกอบการเรียนการสอนวิชาทัศนศิลป์

ศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาทัศนศิลป์ศึกษา
3. เพื่อช่วยในการสร้างสื่อการสอนวิชาทัศนศิลป์ศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง

✳ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวนนักเรียน 80 คน

2. ตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ

2.1.1 ได้แก่ ภาพจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทาง

ด้าน

2.1.1.1 คุณสมบัติทางด้านพื้นผิวสัมผัส

2.1.1.2 คุณสมบัติทางด้านรูปทรง

2.1.1.3 คุณสมบัติทางการกลวิธี

2.1.1.4 คุณสมบัติทางการแสดงออก

2.1.2 เพศของนักเรียน

2.1.2.1 เพศชาย

2.1.2.2 เพศหญิง

2.1.3 ผลการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์ศึกษาของนักเรียน

2.1.3.1 ผลการเรียนรู้สูง

2.1.3.2 ผลการเรียนรู้ต่ำ

2.1.4 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการเรียนรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

* 1. การรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ หมายถึง ผลของการวิเคราะห์รูปแบบผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ของยุโรปในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ที่นิยมเขียนภาพจากสถานที่จริงซึ่งมีความประทับใจในเรื่องแสงสีและบรรยากาศ

1.1 การรับรู้ทางด้านพื้นผิวสัมผัส หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์คุณสมบัติของผิว รอยแปรง

1.2 การรับรู้ทางด้านรูปทรง หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์คุณสมบัติของรูปร่าง สัดส่วน และความชัดเจนของรูปทรง

1.3 การรับรู้ทางด้านกลวิธี หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์คุณสมบัติของกรรมวิธีการระบายสี

1.4 การรับรู้ทางการแสดงออก หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์คุณสมบัติของเนื้อหา บรรยากาศ เวลาและชีวิต

* 2. ผลการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์ศึกษา

2.1 ผู้ที่มีผลการเรียนสูง คือ นักเรียนที่สอบผ่านการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มาแล้ว และได้ผลการเรียนในรายวิชานี้ตั้งแต่ระดับ 3 ขึ้นไป

2.2 ผู้ที่มีผลการเรียนต่ำ คือ นักเรียนที่สอบผ่านการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มาแล้ว และได้ผลการเรียนในรายวิชานี้ตั้งแต่ระดับ 2 ลงมา

3. กลุ่มทดลอง หมายถึง กลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แยกตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การรับรู้ทางศิลปะ
2. ศิลปะอิมเพรสชันนิสต์
3. วัยของผู้เรียน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ทางศิลปะ

ศิลปะ เป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการแสดงออกของมนุษย์และเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน ก็เท่ากับเชื่อว่าทัศนศิลป์จะช่วยพัฒนาคนในแง่ความรู้สึกต่อสิ่งแวดล้อมและเห็นคุณค่าอันสำคัญยิ่งใน มรดกตกทอดของสังคมบรรพบุรุษ พร้อมทั้งจะก่อกำเนิดไปสู่เอกลักษณ์สังคมของตนสืบไป การเริ่มต้น งานศิลปะของเด็กความองผลับเปลี่ยนที่เป็นคุณค่าสะท้อนการปฏิบัติกิจกรรม สร้างความคิดและ ความรู้สึกปะทะกับสภาพแวดล้อมในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของเด็ก (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2527 : 204 - 205)

การที่เด็กได้สัมผัสกับศิลปะทำให้เกิดการรับรู้ ซึ่งการรับรู้มีผลต่อการพัฒนาทั้งทางด้านสติ บัญญา อารมณ์ และค่านิยมอีกด้วย ดังนั้น การเรียนศิลปะจะเกิดผลดีจะต้องศึกษาศิลปะหลาย ๆ ด้านเพื่อคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มะลิฉัตร เอื้ออาพันธ์ (2530 : 40 - 49) ได้กล่าวถึง อิทธิพลของระบบการเรียนการสอนของ บาร์แคน (Barkán Manual) ว่า การศึกษาศิลปะด้าน ประวัติศาสตร์ศิลปะและการวิจารณ์ศิลปะทำให้เกิดคุณค่าทางศิลปะเป็นแขนงวิชาความรู้ ที่มีคุณค่า สำคัญแขนงหนึ่ง การเรียนรู้ศิลปะมิใช่แต่เพียงปฏิบัติงานด้วยมือเท่านั้น แต่ต้องรู้จักใช้ภาษาเป็นสื่อ บรรยายวิพากษ์วิจารณ์ทางศิลปะด้วย

เมื่อมนุษย์จะรับรู้ศิลปะหรือความงามจำเป็นจะต้องเรียนรู้ และปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิด
 ปัญญา ซึ่งจะต้องใช้เหตุและผลเพื่อให้ผลงานนั้น ๆ บรรลุเป้าหมายอย่างสมบูรณ์ ดังที่ บรรจง
 บรรจงศิลป์ (2529 : ไม่มีเลขหน้า) ได้ให้ความสำคัญของการรับรู้ว่า การรับรู้เป็นการสะท้อน
 ความเป็นจริงในจิตสำนึกของคน ๆ นั้น เป็นกระบวนการที่เป็นความจริง ๆ ได้ก่อตัวขึ้นและมีความ
 ลึกซึ้งขึ้น มันเกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างที่มนุษย์มีปัญญากับที่เป็นการปฏิบัติหรือระหว่างที่เป็น
 อัตวิสัยกับที่เป็นภาวะวิสัย และระหว่างที่เป็นอารมณ์ความรู้สึกและที่เป็นเหตุผล (The Sensuous
 and the Rational) การเพ่งสสารอย่างมีชีวิตของคนที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการปฏิบัติที่เป็นจริง
 จะปรากฏเป็นความรู้ขึ้นความรู้สึก และความชัดเจน ดังนั้น จุดของการรับรู้ก็คือ การใช้ความรู้ที่
 ได้รับจากการปฏิบัติที่เป็นจริง

กระบวนการรับรู้ใด ๆ ก็ตามจะเริ่มต้นด้วยภาพประทับใจที่เกิดจากการกระทำของ
 เป้าหมายวัตถุต่ออวัยวะประสาท ซึ่งก่อบังเกิดขึ้นโดยผ่านรูปแบบที่สำคัญ 3 รูป คือ

1. ขึ้นผ่านความรู้สึก อันเป็นความรู้สึกที่เกิดจากประสาทสัมผัส
2. ขึ้นการสำเนียง อันเป็นตัวกำหนดวัตถุที่เกิดจากประสาทสัมผัส
3. ขึ้นผ่านภาพตัวแทน อันเป็นวัตถุที่ถูกสำเนียงหรือเป็นภาพตัวแทนของวัตถุในโลก

ภายนอก

อาร์ สุธิพันธุ์ (ม.ป.ป. : 17) สรุปการรับรู้ว่าการรับรู้เป็นผลทางร่างกายปะทะกับ
 สิ่งแวดล้อมภายนอก จะโดยสัมผัสใดก็ตามสัมผัสนั้นจะทำหน้าที่คล้ายสิ่งเร้าให้ร่างกายมีปฏิกิริยา
 ตอบสนอง และการมีปฏิกิริยาตอบสนองนี้เองเป็นการรับรู้

จากการรับรู้ดังกล่าวทำให้ผลต่อการชื่นชมผลงานทางศิลปะ ซึ่งมนุษย์ทุกคนจะรับรู้หรือ
 ประทับใจความงามทางศิลปะได้ตามประสบการณ์ของตนเอง กิรติ บุญเจือ (2522 : 47) ได้
 กล่าวว่า ความสนใจสวยเป็นข้อเท็จจริง ในประสบการณ์ของมนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะเป็นชนชาติใด
 ภาษาใด มนุษย์จะมีอารมณ์เมื่อสัมผัส สี รูปร่าง พื้นผิว และขนาดของสิ่งต่าง ๆ ที่เห็นจนเคยชิน
 จะสร้างอารมณ์ขึ้นตามปกติ

สรุปได้ว่าส่วนประกอบที่ทำให้เกิดความงามทางศิลปะนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อให้ศิลปะ
 มีความสมบูรณ์ในรูปแบบและเนื้อหา การเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงยุทธศาสตร์ในการสอน โดย

ผลงานทางศิลปะสามารถตอบสนองความรู้สึกการรับรู้ได้ ฮอกเลิน (Hoklen) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีทางศิลปะของ โบรดี (Harry Broudy) ว่าด้วยการเรียนการสอนศิลปะควรจะใช้วิธีการสอนประเภทใดก่อนแล้วจึงค่อยโยงเนื้อหาทางด้านความคิดสร้างสรรค์ การสอนดังกล่าวมีโครงสร้างทั้ง 4 ด้าน คือ

1. คุณสมบัติทางด้านพื้นผิวสัมผัส
2. คุณสมบัติทางด้านรูปทรง
3. คุณสมบัติทางด้านกลวิธี
4. คุณสมบัติทางการแสดงออก

1. คุณสมบัติทางด้านพื้นผิวสัมผัส การสัมผัสทางศิลปะเป็นการรับรู้ด้านพื้นผิว เพราะผิวของวัตถุต่าง ๆ ซึ่งมีความเรียบ ขรุขระ หรือเรียบแต่มีลวดลายและเป็นสี ผิวต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลต่อการรับรู้อย่างยิ่ง สามารถส่งผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกในการเรียนการสอนศิลปะ โดยเฉพาะด้านการรับรู้ทางด้านทัศนศึกษาครูสามารถยกเนื้อหาที่เกี่ยวกับเรื่องของพื้นผิวลักษณะที่อยู่ใกล้ ๆ ตัวเองได้ ความหนาของผิวจะมีมากหรือน้อยสามารถให้ความรู้สึกได้ ผลงานจิตรกรรมที่ศิลปินได้สร้างสรรค์ขึ้น ถ้าหากเราจะสังเกตให้ดีจะเห็นรอยแปรงที่เขียนเป็นเส้นบางบาง หนาบาง หรือเขียนโดยใช้พู่กันลากอย่างรวดเร็ว แสดงถึงความฉับไว บางครั้งก็แต้มเป็นเส้นขาด ๆ บางครั้งก็ทับซ้อนกันจนมีความหนาจนมองเห็นรอยแปรงเป็นเส้น หากเราจะนึกถึงความนุ่มนวล เช่น ปุยผ้าหรือขนแมว แล้วนำมาเปรียบเทียบกับหินจะให้ผลการรับรู้อย่างไร ผิวของเปลือกต้นไม้ต่างกับลายไม้สักเพียงใด ผิวของพื้นคอนกรีตต่างกับผิวของพรมปูพื้นอย่างไร

จากการตรวจสอบคุณสมบัติของพื้นผิวที่อยู่รอบตัวเรา สามารถนำมาอภิปรายเพื่อให้สอดคล้องกับงานของศิลปินที่สร้างขึ้นได้ เช่น ให้นักเรียนดูสไลด์ภาพเขียนของศิลปินที่เขียนขึ้น โดยให้เราได้มีโอกาสตรวจสอบจากผลงานของศิลปินว่าได้ตอบสนองอะไรในการรับรู้ เช่นภาพ Palazze da Mula ของไมเคิล จะสังเกตเห็นรอยแปรง และความหนาบางของภาพอย่างเด่นชัด

จะเห็นได้ว่าการรับรู้ทางด้านพื้นผิว จะมีผลต่อความรู้สึก เมื่อมนุษย์ปะทะกับผลงานศิลปะ โดยเฉพาะงานจิตรกรรมที่แสดงออกทางด้านพื้นผิวของภาพ ย่อมให้ความรู้สึกได้อย่างดี

2. คุณสมบัติทางด้านรูปทรง รูปทรงเป็นส่วนประกอบของเส้นที่เชื่อมโยงติดต่อกัน เส้นที่ติดต่อกันอาจจะมีเส้นตรงหรือเส้นโค้งก็ได้ หากเป็นเส้นตรงที่ต่อกันในทิศทางที่ต่างกันก็จะเป็น รูปทรงอีกแบบหนึ่ง หากมีเส้นโค้งมาประสานติดต่อกันก็จะได้รูปทรงที่แปลกออกไปอีกแบบหนึ่ง ดังนั้นเส้นตรงจะทำให้เกิดเป็นรูปเหลี่ยม และเส้นโค้งจะทำให้เกิดเป็นรูปทรงกลม เมื่อสังเกต รูปทรงทั้งเส้นตรงและเส้นโค้ง จะทำให้เกิดความแตกต่างกันความหมายทางสุนทรีย์ก็แตกต่างกัน ออกไปด้วย ในภาพหนึ่งภาพใดอาจจะมีรูปทรงที่แสดงความแข็งแกร่งบางจุดของภาพอาจจะแสดง ถึงความอ่อนนุ่ม หากเราลองไปสังเกตรูปทรงต่าง ๆ เช่น รูปทรงของประตูบ้าน รูปทรงของ หวงมาลัยรถยนต์ รูปทรงของกระป๋อง เราก็สามารถจะบอกถึงผลการรับรู้จากสิ่งต่าง ๆ นั้นได้

รูปทรงแสดงถึงความกว้าง ยาว ลึก มองเห็นเป็น 3 มิติ เป็นการแก้ปัญหาบนพื้นผิว ระนาบ ผลงานทางศิลปะที่ศิลปินได้เขียนขึ้นจากพื้นผิวระนาบ ซึ่งอาจจะเป็นกระดาษ หรือผ้าใบ นำมาสร้างสรรค์แก้ปัญหาโดยนำเอาประสบการณ์ หรือ ธรรมชาติมาถ่ายทอดให้เกิดรูปทรงสามารถ มองเห็นได้โดยรอบ เช่น เขียนแก้วน้ำให้ดูกลม เขียนกล่องให้ดูเป็นเหลี่ยม และมีส่วนลึก บาง ครั้งรูปทรงสามารถทำให้คนดูเห็นคล้อยตามไปด้วย

3. คุณสมบัติทางด้านกลวิธี ศิลปะสมัยใหม่มุ่งพัฒนาทางด้านกลวิธี วิสตุวิธการเขียนโดย ใช้กลวิธีต่าง ๆ เช่น การเขียนภาพของศิลปินบางคนเขียนโดยใช้วัสดุหลาย ๆ ชนิดปนกัน กลวิธี เป็นสื่อกระตุ้นเพื่อให้เกิดกิจกรรมที่ท้าทายตอบสนองการรับรู้ กล่าวกันว่าศิลปินมักจะคิดในเรื่อง ของสื่อ จิตรกรจะวาดภาพก็จะคิดถึงเรื่องของสี ประติมากรก็คิดถึงแต่ดินเหนียว นักเต้นรำคิดถึงแต่ การเคลื่อนไหว สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเครื่องยืนยันว่า สื่อหรือกลวิธีจะนำไปสู่การพัฒนาการรับรู้.

การที่รู้จักวิธีการสร้างผลงานหรือกลวิธีในการสร้างสรรค์งานศิลปะจะเป็นผลทำให้เกิด แรงกระตุ้นที่จะสร้างกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการสร้างสรรค์ให้มากที่สุด ศิลปะสมัยใหม่จะมีวิธีการ เขียนภาพหรือสร้างสรรค์งานศิลปะอย่างมากมายทั้งยังเป็นการค้นหารูปแบบที่แปลกใหม่ด้วย เช่น ใน ศิลปะของเด็กจะมีกิจกรรมเกี่ยวกับการวาดเขียนโดยใช้สีต่าง ๆ เช่น สีน้ำ สีเทียน สีชอล์ก นำมา สร้างสรรค์ตามวัสดุของงานนั้น ๆ หากเป็นการสร้างสรรค์งานสมัยใหม่ ศิลปินก็นำวัสดุต่าง ๆ ที่ เห็นว่าเป็นกลวิธีของการแสดงออกมาถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้เกิดความชื่นชมและประทับใจ

4. คุณสมบัติทางด้านการแสดงออก หมายถึง การแสดงของอารมณ์ กิริยาหรือลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์ ซึ่งมีอยู่ในงานศิลปะเมื่อเรานึกภาพ ๑ นึกมองดูสิ่งหรือเสว้าใจก็แสดงว่าเรารู้ถึงความหมายทางด้านอารมณ์หรือลักษณะความรู้สึก เราอาจจะถามได้ว่าอะไรทำให้มันเป็นเช่นนั้น หรือว่าจุดไหนบ้างที่สามารถจะให้ความหมาย เช่น เมื่อเราดูภาพของศิลปินมาเน่ ที่ชื่อ "การพักผ่อน" (The Picnic) ในภาพนั้นได้แสดงความหมายว่าเป็นอย่างไร และอะไรทำให้ภาพนั้นเป็นเช่นนั้น เช่น ทำไมจึงมีผู้หญิงเปลือยท่ามกลางผู้ชายที่ไม่เปลือย คำถามนี้จะโยงไปถึงความหมายของภาพนั้น ๆ

จากความสำคัญของการฝึกความสามารถทางการรับรู้ต่อผลงานจิตรกรรมทำให้สามารถวิเคราะห์ความหมายในภาพได้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระดับอายุ สติปัญญาประสบการณ์ สื่อการสอน และวิธีการที่นำมาเสนอ การมองเห็นภาพเป็นการรับรู้ทางสายตา ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนทัศนศึกษาได้อย่างดียิ่ง

การรับรู้ศิลปะอิมเพรสชันนิสต์

ศิลปะอิมเพรสชันนิสต์เป็นศิลปะยุคหนึ่งที่มีการเจริญเติบโต และได้พัฒนารวดเร็วอย่างยิ่ง และเป็นผลงานศิลปะที่มีผลต่อการรับรู้ได้ ทั้งทางด้านการสัมผัส ด้านรูปทรง ด้านกลวิธี และด้านการแสดงออก โดยมีความสำคัญดังต่อไปนี้

ศิลปะอิมเพรสชันนิสต์ด้านทัศนสัมผัส ซึ่งสามารถแยกออกได้ในลักษณะสัมผัสทางพื้นผิว และสัมผัสทางสี ซึ่ง กัจจกร สุนทษ์ศรี (2523 : 23) ได้กล่าวว่า การทำงานของพวกอิมเพรสชันนิสต์มีการใช้เทคนิคของทิวทัศน์ล่อยให้เห็นรอยแปรง เทคนิคนี้ได้รับการยกย่องว่าศิลปินกลุ่มนี้ได้นำมาใช้อย่างได้ผล ผลงานจะดูคล้ายไม่เสร็จ เนื่องจากต้องการความฉับไวในการจับแสงสีในบรรยากาศที่ถูกต้อง ไมเน่ ได้กล่าวว่า "มันเป็นภาพที่เกิดขึ้นอย่างปัจจุบันทันด่วนมากกว่าที่จะใคร่ครวญ คิดเป็น" อารี สุทธิพันธุ์ (ม.ป.ป. : 39) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการสัมผัสทางพื้นผิวและการสัมผัสทางสีในศิลปะอิมเพรสชันนิสต์ว่า ผลงานลักษณะเด่นคือ การใช้รอยแปรง และสีสันทิวภาพทำให้ภาพสดชื่นมีชีวิตชีวามากขึ้น และผลงานที่เด่นชัดคือ การแสดงความรู้สึกรวดเร็ว

มีลิลลาของรอยแปรังกลมกลืนกับลักษณะของวัตถุ ภาพเขียนที่เสร็จแล้วเมื่อดูระยะใกล้กลับเป็นภาพที่ยังไม่เสร็จ แต่เมื่อถอยห่างจะรู้สึกว่าย้ายกับบริเวณภาพตรงนั้นจริง ๆ ก็ติมา ฌมรทัต (2530 : 289 - 290) ได้พูดถึงผลงานในกลุ่มศิลปะอิมเพรสชันนิสต์โดยเฉพาะ ผลงานของเรอเนัวร์ ซึ่งมีผลทางการรับรู้ทางด้านพื้นผิวสัมผัสว่า ถ้าเราจะเน้นถึงส่วนประกอบของภาพแบบแผนภาพบางภาพของเรอเนัวร์ซึ่งเป็นภาพชื่อ "ร่ม" ในห้องแสดงภาพเท็ด ก็เป็นภาพหนึ่งในจำนวนนั้น ที่เรอเนัวร์ได้จัดภาพอย่างน่าพิศวงได้โดยไม่มีทั้งสงสัย แต่ทว่าสำหรับภาพอื่น ๆ กลับไม่มีการจัดภาพให้เข้าแบบเลย เรอเนัวร์ไม่ใช่คนหนึ่งในบรรดาจิตรกร "สถาบันิก" ของนายวิลเลนสกี (Wilenski) โดยทั่วไปแล้วไม่ใช่คนมีอารมณ์ในงานเรื่องโครงสร้างของภาพเลย นอกจากพื้นผิว เรอเนัวร์มีอารมณ์รู้สึกเป็นพิเศษสำหรับพื้นผิว เรอเนัวร์มีอารมณ์รู้สึกเป็นพิเศษสำหรับพื้นผิวของสิ่งต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผิวเนื้ออันอบอุ่นบางละเอียดละมุนละไมและผิวของกลีบดอกไม้ม และผิวเนื้อของสตรีและของเด็กเล็ก ๆ อันนุ่มละเอียดราวกับดอกไม้ม เรอเนัวร์แทบจะไม่ได้เขียนภาพอื่นอีกเลย กล่าวกันว่าเขามักจะผละจากภาพผู้หญิงเปลือยที่เขียนค้างไว้แล้วหันมาเขียนรูปดอกกุหลาบ เขียนมาหลาย ๆ ดอก จนกระทั่งเขาเรียนรู้จากการฝึกเขียนดอกกุหลาบถึงวิธีทำให้สีผิวเนื้ออันใสและอบอุ่นบางของนางแบบ วิรวรรณ มณี (2528 : 69) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับศิลปินในยุคนี้ว่า มาเนต์ ใช้เวลาเขียนภาพอยู่กับมาเนต์ ที่อาร์จองเดย รีมฝั่งแม่น้ำแซน นอกกรุงปารีส ออกไปเขียนภาพกลางแจ้งแทนที่จะอยู่แต่ในห้องปฏิบัติงาน การใช้สีของเขาสว่างสดใสและเรอเนัวร์ขณะอายุยังน้อยได้ทดลองทำงานศิลปะในรูปแบบต่าง ๆ ภาพป่าที่เขาเขียนกลางทศวรรษ 1860 นั้นเขาได้ลงสีหน้าด้วยเกรียงตามแบบกุสตาฟ กูร์เบต์ ต่อมาเขากลับใช้สีบางลงและสว่างสดใสขึ้น ภาพเหมือนของเด็กสาวที่ชื่อ ไลล์ (ค.ศ.1867) นั้นไปเขียนกันกลางแจ้งโดยตลอด ทำให้ได้ผลงานเรื่องแสงสีที่สะท้อนผ่านร่มเงาอย่างแท้จริง

จะเห็นได้ว่าผลงานอิมเพรสชันนิสต์ที่เขียนด้วยสีน้ำมันจะมีคุณลักษณะที่ทึบแสงและชั้นศิลปินจึงสามารถนำสีขึ้น ๆ แล้วจุ่มด้วยแปรงและเขียนอย่างรวดเร็วมองเห็นผิวขรุขระเป็นรอยร้าวอย่างน่าประทับใจยิ่ง ประกอบกับความชำนาญในการใช้สี ที่ให้ความรู้สึกสดใสแปลกใหม่ที่สุดของศิลปะยุคอิมเพรสชันนิสต์

ศิลปะอิมเพรสชันนิสต์ด้านรูปทรง

ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ นอกจากจะแสดงออกทางพื้นผิวสัมผัส ความสำคัญใน ด้านรูปทรงมีอิทธิพลต่อการรับรู้โดยเฉพาะศิลปะอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงการรับรู้ในผลงาน สงวน รอดบุญ (2518 : 84) กล่าวถึง การจัดความสัมพันธ์ของเส้นรอบนอกในงานจิตรกรรม ประติมากรรมหรือสถาปัตยกรรมอย่างเหมาะสม ย่อมเป็นผลให้เกิดความงามของรูปทรงและการ จัดองค์ประกอบของรูปทรงต่าง ๆ อาจให้ความประสานกันหรือขัดแย้งกัน

รูปทรงที่เห็นซึ่งมนุษย์รับรู้ได้ประกอบด้วยแสงและเงา รัฐ จันทร์เดช (2522 : 22) มีความเห็นสอดคล้องว่า การรับรู้ของมนุษย์ที่ทำให้เกิดความประทับใจนั้นขึ้นอยู่กับแสงและเงา มนุษย์ จะมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ได้ก็เพราะมีแสงและเงา น. ฌ ปากน้ำ (2511 : 296) กล่าวไว้ว่า ข้อ สังเกตอีกอย่างหนึ่งก็คือ การที่จิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์เห็นสีในธรรมชาติได้มากมายเช่นนี้ เป็นเพราะ ว่าเขาเข้าใจในหลักการของสีและสภาพกายภาพของสีอย่างแจ่มชัดประการหนึ่ง แต่ประการที่ สำคัญก็คือ เขาไม่ได้เขียนภาพด้วยการสร้างโครงร่างของภาพแน่นอนแล้วเอาสีมาประกอบดังเช่น ศิลปินโบราณเคยทำกันมา หากแต่เขาใช้สีที่ประสานกันในมวลของบรรยากาศนั่นเองสร้างเป็นโครง ร่างของภาพขึ้น ดังนั้นเขาจึงไม่ใส่ใจในรูปของภาพคนหรือสรรพวัตถุ โดยเขียนให้เหมือนดังเช่น ภาพถ่าย เขาเพียงแต่สร้างมันเป็นสัญลักษณ์แล้วก็ค่อย ๆ จับเอาสีต่าง ๆ ที่มองเห็นในอากาศ ค่อย ๆ คมตัวกันก่อเป็นรูปทรงขึ้น วีรวรรณ มณี (2527 : 127) กล่าวถึง เรอนัวร์ เขียนภาพ ในแบบที่แสดงรูปทรงเต็มตัวต่อเนื่องจากโครงร่างด้วยลักษณะที่อึมเิบ

จากการแสดงออกของศิลปะอิมเพรสชันนิสต์ ส่วนใหญ่เป็นการแสดงออกโดยรวม มีความ ประสานกลมกลืนโดยการมองเห็นซึ่งเป็นการรับรู้ไปพร้อม ๆ กันทั้งหมดของภาพ และจะแทรกมวล บรรยากาศในรูปร่างของภาพต่าง ๆ ที่เห็นอย่างนุ่มนวล

ศิลปะอิมเพรสชันนิสต์ด้วยกลวิธี

การเขียนภาพของศิลปินแต่ละยุคแต่ละสมัยย่อมจะต้องอาศัยกลวิธี เพื่อให้ผลงานนั้นมีเสน่ห์ ต่อผู้ชมและตัวศิลปินเองพยายามหาค้นหาวิธีการเพื่อตอบสนองอารมณ์ เช่น การเขียนโดยวิธีนำ เอาวัสดุหลาย ๆ อย่างมาปนกัน ดังที่ วีรวรรณ มณี (2528 : 78) ได้กล่าวถึงศิลปินปิกัสโซ เป็นผู้มีแนวคิดแปลก ๆ แนวกแนว และพยายามมองหาเทคนิคที่จะเอามาใช้ แต่เดอการ์เป็น

ศิลปินกลุ่มอิมเพรสชันนิสต์ หันมาเขียนภาพชุดการแต่งตัวของหญิงสาวบนโต๊ะน้ำ เช็ดตัวหรือไม่กี่
 หวีผม ด้วยการทดลองกับวัสดุต่างชนิดกันทั้งสีน้ำ สีพาสเทลผสมสีน้ำมัน ภาพพิมพ์โลหะ ภาพ
 พิมพ์หินและไม้นูนโท่ ส่วนโมนีได้ให้ข้อคิดในปัญหาเทคนิคการเขียนภาพเขาศึกษาเรื่องแสง
 สะท้อนบนผิวน้ำ ดังที่ กัจจกร สุนทงษ์ศรี (2523 : 30) ได้กล่าวถึงกลวิธีของกลุ่มอิมเพรสชันนิสต์
 ว่า โมนีได้รับแรงดลใจมาก เพราะเขาเคยไปเยี่ยมกรุงลอนดอนเพื่อแสดงงานภาพพระอาทิตย์
 กำลังขึ้นยามเช้า การวาดใช้เทคนิคการป้ายทู่กันอย่างรวดเร็ว สามารถจับแสงสีในอากาศได้อย่าง
 ฉับพลัน และผลงานของเรอโนัวร์ได้แสดงถึงกลวิธี ซึ่งเขาได้ค้นพบวิธีการระบายสีที่ทำให้ดูสดใส
 รูปคนและวัสดุต่าง ๆ ที่เขาวาดดูกลมกลืนมากแต่ดูรู้สึกราวกับสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นเป็นของเหลวและ
 มีบรรยากาศ ส่วนเดอการ์ เขาใช้กลวิธีในการสร้างภาพคือ สามารถวาดภาพคนที่แสดงท่าทาง
 เคลื่อนไหวได้อย่างดี ครั้นเมื่อนำเอาวิธีการวาดด้วยสีชอล์คเข้ามาผสมทำให้ผลงานบรรลุถึงคุณค่า
 ยอดเยี่ยม คือได้ทั้งเส้นที่มีความสมบูรณ์สีสะอาด สดใส กิติมา ธรรมทัต (2530 : 200)
 ได้กล่าวถึงกลวิธีในการเขียนและความคิดของกลุ่มศิลปะอิมเพรสชันนิสต์พร้อมทั้งวิจารณ์ว่า การ
 วิจัยศิลปะยังคงคลาดเคลื่อนออกไปจากความถูกต้องแท้จริงทางด้านปรัชญา กำเนิดตั้งเดิมของ
 ศิลปะก็ดี และพัฒนาการของศิลปะก็ดี เป็นเพียงส่วนผนวกของศิลปะประเภทการวิจารณ์วรรณคดี
 เท่านั้น ศิลปะชนิดที่เราเรียกกันอย่างเคร่งครัดว่าเหมือนของจริงนั้น คงหมายถึงศิลปะที่พยายาม
 แสดงรูปร่างลักษณะของวัตถุตัวจริงทุกวิถีทาง และศิลปะประเภทนี้ก็เช่นเดียวกับปรัชญาแนวสังนิยม
 ซึ่งมีพื้นฐานของศรัทธาวิสัยต่อการดำรงอยู่อันเป็นภววิสัยของสิ่งต่าง ๆ ศิลปะอิมเพรสชันนิสต์แห่ง
 ศตวรรษที่ 19 ก็คือศิลปะจำพวกนี้แต่ขั้นที่จริงแล้ว ศิลปินกลุ่มอิมเพรสชันนิสต์ได้รวมเอาวิธีการบ่งสัง
 นิยมแบบวิทยาศาสตร์เข้าไว้กับข้อคิดบางอย่างที่เป็นทัศนะชีวิตอันแง่อุดมคตินิยม ซึ่งอาจจะเรียกได้ว่า
 เป็นลักษณะระบายนามแบบของบทกวี สำหรับลัทธิสังนิยมตามความหมายทั่ว ๆ ไป ซึ่งเป็นที่ยอมรับ
 กันนั้น เราจะต้องกลับไปพิจารณาสำนักจิตรกรชาวเนเธอร์แลนด์โดยเฉพาะงานของรูเบนส์
 และบรูเกล

ดังนั้นความสำคัญของศิลปะอิมเพรสชันนิสต์ด้านกลวิธีจึงเป็นวิธีการเขียนของศิลปินแต่ละ
 คนโดยนำเอาวิธีเขียนที่แปลก ๆ เช่น จุ่มปาก ๗ จนเกิดเป็นรูป หรือนำเอาวัสดุอื่น ๆ ที่เขียน
 มาเขียนผสมกัน เช่น เขียนด้วยดินสอดำผสมกับสีชอล์ค เป็นต้น

ศิลปะอิมเพรสชันนิสต์ด้านการแสดงออก

การจะรับรู้ผลงานศิลปะโดยเฉพาะศิลปะอิมเพรสชันนิสต์ ซึ่งการได้ปะทะหรือได้สัมผัส สามารถที่จะแปลความหมายของการรับรู้ได้ เมื่อเราเคยรู้เรื่องศิลปะยุคต่าง ๆ มาก่อน เมื่อเห็นผลงานศิลปะอิมเพรสชันนิสต์ทำให้ผลการรับรู้เป็นอีกแบบหนึ่งซึ่งจะต่างจากแบบอื่น ๆ ซึ่งผลงานศิลปะอิมเพรสชันนิสต์ได้ให้ความหมายอย่างมากมาในผลงาน อารี สุธิพันธ์ (ม.ป.ป. : 54 - 55) ได้กล่าวว่า ความหมายของผลงานศิลปะอิมเพรสชันนิสต์เป็นภาพเขียน ที่ยังมองแล้วยังพบความจริงของบรรยากาศและธรรมชาติมากขึ้น ภาพเขียนบอกให้ผู้พบเห็นทราบแน่นอนว่าเป็นภาพอะไร อยู่ที่ไหนเป็นเวลาอะไร และผู้เขียนอยู่ตรงไหนด้วย วิทย์ พินันเงิน (2509 : 62) ได้กล่าวถึงภาพเขียนอิมเพรสชันนิสต์ถือเอาความประทับใจเป็นสำคัญแสดงความรู้สึกหรือรสนิยมและความเป็นอิสระทางใจของศิลปิน เริ่มต้นแสดงถึงชีวิตความเป็นอยู่จริง ๆ ไม่เน้นย้าววรรณคดีหรือในเรื่องประวัติศาสตร์ ในภาพเขียนศิลปะอิมเพรสชันนิสต์จึงเป็นภาพสดใส เพราะมิได้ใช้สีเขียนอย่างเดียว แต่ทำให้เกิดแสงในภาพอย่างประหลาดด้วย ต่างถือว่าวัตถุสิ่งของและธรรมชาติล้วนมีสภาพกระทบรับแสงทั้งสิ้น เมื่อจะเขียนภาพก็วัดกันจึงสามารถแสดงออกได้เต็มที่ว่าเวลาเช้าหรือเวลาเย็น ซึ่งบางทีก็ไม่มีติดหลักอันสมบูรณ์ของหลักศิลปะนัก เพราะเห็นว่าศิลปะเป็นผลสืบมาจากความประทับใจ และรู้สึกสะท้อนอารมณ์ กิตติมา ธรรมทัต (2530 : 369) ได้กล่าวและยกย่องถึงศิลปินที่มีการสร้างสรรค์ศิลปะ ได้กล่าวถึงความหมายของศิลปะโดยการบันทึกไว้ว่า "สำหรับข้าพเจ้านั้นการแสดงออกจะไม่ได้พบเห็นจากอารมณ์รุนแรงที่ลุกโชติช่วงอยู่ในใบหน้า หรือมองเห็นได้เด่นจากท่าทางอันรุนแรง แต่จะเห็นอยู่ในการจัดวางภาพเขียนของข้าพเจ้าทุกส่วนคือสถานที่ที่รูปภาพนั้นใช้ที่ว่างรอบ ๆ รูปเหล่านั้น และส่วนลึกลับต่าง ๆ ทุกส่วนในภาพต่างก็แสดงบทบาทของตัวองค์ประกอบของภาพก็คือ ศิลปะการจัดทำที่แตกต่าง ส่วนสาระสำคัญต่าง ๆ ซึ่งจิตรกรใช้แสดงอารมณ์ความรู้สึกของตนออกให้เห็น ส่วนทุกส่วนที่แยกออกจากกันจะแลเห็นได้เฉพาะ แล้วประกอบกันเข้าด้วยกันเป็นลักษณะท่าทีของภาพ จะให้เป็นส่วนประกอบสำคัญหรือเป็นส่วนรองลงไปก็ตาม ให้ดูเหมาะสมกันมากที่สุด ด้วยเหตุนี้ทุกสิ่งที่ไม่มีความหมายอะไรเลยในภาพนั้นจึงเป็นสิ่งอันตราย งานศิลปะจึงมีความหมายถึงความสอดคล้องกลมกลืนกันในทุก ๆ สิ่งที่น่ามารวมกันอย่างกลมกลืน ในความคิดจิตใจของผู้ชมนั้น รายละเอียดที่มากมายเกินจำเป็นจะเข้าไปแย่งที่ของรายละเอียดอื่น ๆ ที่จำเป็นเสียหมด"

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศิลปะอิมเพรสชันนิสต์

ศิลปะเป็นผลงานของมนุษย์ที่สร้างขึ้นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ยังมีลักษณะแตกต่างกันออกไป อารี สตูทท์ (2516 : 188 - 261) ได้ให้ข้อสังเกตว่าการกำหนดแบ่งยุคศิลปะช่วยให้มีขอบข่ายรัดกุมและเข้าใจง่าย เพราะศิลปะสมัยก่อนขึ้นอยู่กับผู้มีอำนาจ แต่ต่อมาถึงยุคของเหตุผล ศิลปินส่วนใหญ่เป็นตัวของตัวเองมากขึ้น และในยุคของเหตุผลวิชาการทุกแขนงได้มีการค้นคว้าวิจัย และทดลองกันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางทัศนศิลป์

ดังนั้น ศิลปะยุคอิมเพรสชันนิสต์ก็เป็นระยะหนึ่งของการเกิดศิลปะรูปแบบนี้ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อดิสัยในยุคปัจจุบันที่จะนำมากศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ จะเห็นได้ว่า ความสำคัญของศิลปะอิมเพรสชันนิสต์ย่อมจะมีบทบาทอย่างมากดังที่ กัจจร สุนทษ์ศรี (2523 : 15 - 19) ได้กล่าวถึงมูลเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดศิลปะอิมเพรสชันนิสต์จะเป็นไปตามวิวัฒนาการตามธรรมชาติ ทุกสิ่งทุกอย่างมีการเปลี่ยนแปลงไปตามครรลองของชีวิต สภาพหนึ่งไปสู่สภาพหนึ่ง ไม่สามารถหยุดอยู่กับที่ และความคิดร่วมสมัยย่อมเบี่ยงเบนในสิ่งที่ข้าพเจ้าจำใจ มีกฎเกณฑ์ยุ่งยากไม่มีอิสระภาพ ไม่มีการท้าทายสติปัญญา คตินิยมศิลปะแบบเก่า ๆ อาทิเช่น นิโอ-คลาสสิก โรแมนติค และเรียลลิสต์ ซึ่งเกิดขึ้นและหมดความนิยมลง ล้วนเป็นบทพิสูจน์สำหรับกฎวิวัฒนาการหนึ่ง สภาพของสังคม เศรษฐกิจ และปรัชญาของชีวิตได้แปรเปลี่ยนไป คำว่า อิสภาพ และภราดรภาพ เป็นหลักทั่วไปในการแสวงหาทางออกใหม่ ลัทธิปัจเจกชนได้รับการนับถือ ทางด้านเศรษฐกิจเป็นไปตามแนวเสรีนิยม ศิลปินต้องดำรงชีพอยู่ด้วยตนเองไม่มีผู้อุปถัมภ์ หรือรับคำสั่งในการทำงานตั้งแต่ก่อน

ความก้าวหน้าวิชาการต่าง ๆ รุดไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์ มีการค้นคว้าทฤษฎีแม่เหล็กไฟฟ้าเพิ่มเติมและนักวิทยาศาสตร์ชื่อ เซฟเวเรล ได้เขียนตำราเกี่ยวกับทฤษฎีนี้เป็นมูลเหตุจูงใจให้ศิลปินเห็นทางใหม่ในการแสดงออก ประกอบได้มีการประดิษฐ์กล้องถ่ายภาพ ทำให้การเขียนภาพเหมือนจริงลดความนิยมลงไป เพราะสิ่งประดิษฐ์ใหม่นี้เป็นผลผลิตเหมือนจริงและรวดเร็วกว่า

การคมนาคมโดยทั่วไปได้รับการพัฒนาได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ความเคลื่อนไหวถ่ายเทเหมือนวัฒนธรรมของต่างชาติเป็นไปโดยสะดวก ทำให้ศิลปินมีความกว้างขวางมีความเข้าใจต่อโลกภายนอกมากยิ่งขึ้น ดังตัวอย่างเช่น ในปี ค.ศ. 1897 มีการแสดงนิทรรศการของญี่ปุ่นในปารีส ซึ่งก่อให้เกิดแรงคลั่งใจต่อศิลปินหนุ่มสาวในยุคนั้นอย่างมากและมีการพัฒนาสืบทอดความคิดของศิลปินรุ่นก่อน ได้แก่พวกเรียลลิสต์ซึ่งนิยมสร้างงานจากความจริงที่สามารถมองเห็นได้ และพวกจิตรกรกลุ่มธรรมชาตินิยมโดยเฉพาะพวกกลุ่มบาร์บิซง ซึ่งรวมกันอยู่ที่หมู่บ้านบาร์บิซงของใกล้ป่าของเตนเบล อยู่ไม่ห่างจากปารีสเท่าใดนัก กลุ่มนี้จะยึดถือเอาธรรมชาติได้แก่ ภูเขา ลำเนาไพร เป็นสิ่งที่มีความงามอันบริสุทธิ์และมีคุณค่าสูงสุด พวกเขาจะออกไปวาดภาพ ณ สถานที่ที่ต้องการ ในม้วนหนึ่งจินตนาการอยู่ในห้องดังแต่ก่อน

ความสำคัญของลัทธิอิมเพรสชันนิสต์ เป็นการแสดงออกทางสุนทรียภาพ ที่มีความมั่นคงมาก และเป็นปรากฏการณ์แห่งยุคที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการศิลปะในยุคต่อมา จิตรกรกลุ่มอิมเพรสชันนิสต์ได้นำสิ่งที่วิทยาศาสตร์ค้นพบมาผสมผสานเข้ากับธรรมชาตินิยม (Naturalism) ของศิลปินกลุ่มบาร์บิซง (Barbizon School) และของกลุ่มเรียลลิสต์ นอกจากนั้นแล้วยังได้นำหลักปรัชญาสำคัญในยุคนั้นมาร่วมด้วย คือ ลัทธิที่ยึดถือแต่สิ่งที่เป็นไปได้ (Positivism) ของออกัสต์孔ส์ ประกอบเข้ากับการค้นคว้าในทฤษฎีของเชฟเรล และเรื่องสภาพบรรยากาศของโคลดเบอร์นาร์ด เหตุทั้งหมดดังกล่าวได้รวมตัวเป็นสิ่งที่เดียวกัน บวกเข้ากับความสามารถเฉพาะตัวของศิลปินทำให้เกิดการแสดงออกโดยไม่ต้องบังคับตัวเอง สามารถปล่อยทุกสิ่งทุกอย่างแสดงออกอย่างอัตโนมัติ จิตรกรกลุ่มอิมเพรสชันนิสต์สร้างงานในสิ่งที่ดูเหมือนจะเป็นไปไม่ได้ เป็นต้นว่า วาดภาพสิ่งที่ไม่สามารถจับต้องได้ และไม่มีตัวตน เช่น ความเคลื่อนไหวของอากาศ และของเหลวที่ไหลได้ เช่นน้ำ พวกเขาต่างสนใจวาดสิ่งใหม่ละทิ้งสิ่งที่ศิลปินสมัยก่อนเคยทำกันจำเจ มีความพึงพอใจที่จะวาดภาพแม่น้ำ ลำคลอง หรือท้องทะเล พวกเขาชอบวาดสิ่งที่เคลื่อนไหวเป็นนิจ และมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของแสงอยู่เสมอ ดังตัวอย่างเช่น ในฤดูหนาวน้ำจะกลายเป็นหมอกหรือกลายเป็นน้ำแข็ง มีหิมะขาว ปกคลุมอยู่ทั่วไป ครึ่งถึงฤดูร้อน หรือใบไม้ผลิ ทุกสิ่งทุกอย่างจะเต็มไปด้วยสีแสงอันสดใส หรือไม่ก็ชอบวาดภาพที่เกี่ยวกับรถไฟไอน้ำทันควัน และหมอกในมหานครลอนดอน หรือหิมะกำลังปกคลุมกรุงปารีส สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นแรงคลั่งใจ เร้าใจให้ศิลปินสร้างงานขึ้น

ความรู้เกี่ยวกับจักรวาลโดยเฉพาะเรื่องสีและแสงนั้น นักวิทยาศาสตร์ได้ทำการค้นคว้าอย่างเต็มที่ในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 จนกลายเป็นความรู้ใหม่ในการมองเห็นของศิลปิน บรรดาจิตรกรกลุ่มอิมเพรสชันนิสต์ต่างรัก และจับตาสิ่งเกิดแสงที่ต้องกระทบบนผิวน้ำ หรือลอดผ่านกลุ่มหมอกควันเป็นลำยาว และแสงสีเลื่อมพรายของรุ่งกินน้ำ พวกเขาสังเกตเห็นว่า แสงสีได้สร้างรูปทรงขึ้นอีกทั้งก่อให้เกิดบรรยากาศครอบงำสรรพสิ่งทั้งหลาย จิตรกรใช้ทฤษฎีและแนวความคิดใหม่นี้ปรับปรุงทัศนะในการมองเห็นคือ การมองรูปแบบใหม่ซึ่งไม่เคยปรากฏมาก่อนในโลก เป็นปรากฏการณ์ของการเปลี่ยนแปลงทางจิตศิลป์ พวกอิมเพรสชันนิสต์จะละทิ้งค่านิยมและหลักการแบบเก่า เช่น เรื่องราววิธีการจัดองค์ประกอบ เรื่องของการสมดุล ความผันจินตนาการ ฯลฯ พวกเขาจะจัดภาพอย่างง่าย ๆ แต่พิถีพิถันอย่างยิ่งในการใช้สีและแสงเป็นพื้นฐานสำคัญ แสงและสีจะมีความเคลื่อนไหวสามารถบอกเวลาและมีชีวิตในตัวของมันเอง ดังจะเห็นว่าถ้าต้องการจะสังเกตเห็นผลของสีและแสงได้ชัดก็เมื่อแสงสัมผัสกับผิวน้ำซึ่งมีคุณสมบัติไหลละลายหายไปได้ ใสและเคลื่อนไหว คุณสมบัติเช่นนี้ทำให้สีเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา แสงที่ส่องต้องกระทบผิวน้ำ จะทำมุมหักเหเข้าสู่สายตาทุกเวลาไม่เหมือนกัน ทั้งนี้เป็นเพราะตำแหน่งโคจรของดวงอาทิตย์และของผิวน้ำเคลื่อนที่ตัวเองอยู่ตลอดเวลา

วีรกรรม มณี (2528 ; 127) ได้กล่าวถึง ศิลปะอิมเพรสชันนิสต์ กระบวนการศิลปะที่สามารถทำให้นักทิวทัศน์ และธรรมชาติที่เคยทำกันก่อนหน้านี้บรรลุถึงความสมจริงสูงสุด กล่าวคือการเขียนภาพให้มองเห็นน้ำกระเพื่อมเป็นระลอกได้ หมอกควันฟุ้งกระจายหรือสลายตัว เปลวแดดแปรปรวน ใบไม้ไหว สายลมพัดกลับว และความไหวที่สายตาสัมผัสได้ นับเป็นหัวใจของศิลปะอิมเพรสชันนิสต์

ด้วยการเฝ้าสังเกตสิ่งรอบตัวแล้วจึงได้ทำการทดลองทฤษฎีสีและวิทยาการใหม่ ๆ จิตรกรกลุ่มนี้ก็ได้พบวิธีการที่จะนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสมเจาะกับรูปแบบใหม่ ในรูปแบบนี้จะไม่มีการบอกรูปทรงของวัตถุชัดเจนนัก เพื่อให้ตรงกับหลักความคิดที่ว่า วัตถุและบรรยากาศเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีแสงเป็นตัวการสำคัญ สีของสิ่งหนึ่งสิ่งใดจะเปลี่ยนไปโดยแสงที่อยู่รอบ ๆ และโดยเงาสะท้อนจากของสิ่งอื่น ๆ และโดยการตัดกันของสีที่อยู่ใกล้เคียง ไม่มีสีค่าในธรรมชาติเขาจะใช้สีสด ๆ แต้มขาดเป็นช่วง ๆ โดยไม่ขุ่นนอยค่อนของผิวแปร่งเพื่อที่จะจับ และสื่อความรู้สึกของความ

สิ้นสะท้อนเคลื่อนไหวในบรรยากาศ บางภาพถ้าดูใกล้ ๆ จะเห็นเป็นหลาย ๆ สีเลอะเลือนไปหมด ครั้นถอยห่างออกมาได้ระยะพอสมควร สายตาก็จะผสมสีเหล่านั้นเอง ปรากฏผลออกมาให้อัจฉกรรย์ เจนิส วงศ์สุรวัฒน์ (2524 : เอกสารประกอบการเรียน) ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมอีกว่า ภาพเขียนของกลุ่มศิลปะอิมเพรสชันนิสต์จะนิยมเขียนนอกสถานที่ และใช้เวลาอันสั้นไม่เน้นเรื่องเส้นแต่จะใช้สีแทนเพื่อจะให้สีที่ลงไปในนั้นมีความสดใสบรรยากาศ ความเห็นดังกล่าวได้สอดคล้องกับ อาริ สทูทิพันธุ์ (ม.ป.ป. : 36) สรุปว่า ศิลปินกลุ่มอิมเพรสชันนิสต์ยึดแนวการเขียนโดยแสดงถึงเวลา ในขณะนั้น เช่น เวลา เช้า สาย บ่าย เย็น เลือกเขียนวัตถุที่มองเห็นและสร้างรอยประทับใจ เท่านั้น ศิลปินเข้าใจเลือกมุมที่ตลกสะท้อนเหมาะสมงดงาม ศิลปินกลุ่มนี้นิยมเขียนภาพทิวทัศน์

จะเห็นได้ว่าศิลปะอิมเพรสชันนิสต์ที่มีรูปแบบการสร้างผลงานศิลปะอย่างมีเหตุผลผล นับว่าเป็นประโยชน์อย่างมากที่จะนำมาศึกษาโดยเฉพาะการพัฒนาการด้านปฏิบัติการนอกสถานที่ เพื่อจะถ่ายทอดการรับรู้ตามอารมณ์ความรู้สึกในผลงาน รูปแบบศิลปะการถ่ายทอดก็มีลักษณะฉับไวใช้ระยะเวลาอันสั้น ๆ ซึ่งมีผลและให้อิทธิพลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนมาสู่ยุคปัจจุบัน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา จนกระทั่งถึงระดับอุดมศึกษาก็ยังมียุทธศาสตร์การถ่ายทอดการรับรู้ในบรรยากาศ และความประทับใจครั้งแรกตลอดไป บทบาทความสำคัญของศิลปะอิมเพรสชันนิสต์ที่เข้ามาในประเทศไทยทำให้สถาบันทางศิลปะมีการตื่นตัวเป็นอย่างมาก และได้รับเอาวิธีการสร้างสรรค์งานศิลปะในรูปแบบศิลปะอิมเพรสชันนิสต์มาพัฒนาการเรียนการสอน

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวัยของผู้เรียน

มะลิฉัตร เอื้ออานันท์ (2528 : เอกสารประกอบวิชาศิลปะ 408) ได้กล่าวถึงคุณค่าของการพัฒนาทางศิลปะของเด็กวัยรุ่นว่าดังนี้

เด็กวัยรุ่นสามารถที่จะทบทวนพิจารณาของความสัมพันธ์ระหว่างสังคม สามารถที่จะใช้หลักเกณฑ์ง่าย ๆ ในการพิจารณาวิเคราะห์หาเหตุผล สามารถในการตีความอุปมาอุปไมยในด้านการเห็นหรือค้นหาความหมายจากงานศิลปะ มีความเฉียบไวในการรับรู้ สามารถวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสไตล์ศิลปะหรือเข้าใจหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในศิลปะ เช่น ความสมดุล ขนาดสัดส่วน จังหวะ

ลีลา เป็นต้น วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการตัดสินใจ ดังนั้นผลงานของเด็กในวัยนี้สามารถแยกออกได้ 3 ลักษณะ คือ หนึ่งลักษณะของการวาด คือ เริ่มรู้ถึงความสามารถของทักษะในด้านศิลปะจะวาดภาพรายละเอียดของแสงเงา จะเน้นเรื่องการรู้เรื่องราว มีสมาธิในการวาดภาพ สามารถบังคับวิถีทางของการแสดงออก ลักษณะที่สองใช้เน้นที่ในการวาด มีความถนัดด้านทักษะ จะใช้มิติในการวาด จะแสดงเกี่ยวกับอารมณ์และมีการตัดทอน และลักษณะที่สามการแสดงออกด้านรูป พยายามวาดเหมือนจริง และคำนึงถึงสัดส่วนกายวิภาคที่ถูกต้อง รวมทั้งลักษณะท่าทางความจริง เน้นรายละเอียด

นอกจากความสนใจหลาย ๆ ด้านของศิลปะแล้ว เด็กวัยรุ่นในช่วงนี้ยังมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และความสนใจระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย ยังมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันอีกด้วย ลิกอน (ฮารี รังสันท์. 2528 : 56 ; อ้างอิงมาจาก Ligon. 1975) เด็กที่มีอายุ 12 - 16 ปี มีแนวโน้มชอบเกี่ยวกับอนาคต ชอบการผจญภัยมากกว่าเหตุผล ระบายน้ำจัดเป็นช่วงแห่งการผจญภัย เด็กเริ่มแยกเพศ เด็กฉลาดจะสร้างผลงานสร้างสรรค์ ทั้งด้านจินตนาการ ศิลปะ ดนตรี เครื่องจักรยนต์กลไก เด็กเริ่มตั้งคำถามเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ และประกอบกับระยะนี้จะอยู่ในช่วงที่กำลังเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

ช่วงนี้ผู้ใหญ่ควรจะจัดหากิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดให้แก่เยาวชน ด้วยการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะ และความสนใจเกี่ยวกับสุนทรียภาพ ควรได้รับการส่งเสริม ตลอดจนส่งเสริมเยาวชนและเพื่อน ๆ ร่วมมือกันทำงานมากกว่าการให้มีการแข่งขันกัน การทดสอบทางด้านความสนใจ ความสามารถ และทัศนคติเกี่ยวกับชีวิตจะได้ประโยชน์มาก วัยนี้สามารถแก้ปัญหาซึ่งต้องใช้การประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้เรียนไปแล้วมาแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์

สุชา จันทร์เอนและคนอื่น ๆ (2518 : 95 - 101) ได้กล่าวถึง ความสนใจของเด็กวัยรุ่น เด็กทั้งสองเพศสนใจกิจกรรมต่าง ๆ มาก โดยเฉพาะกิจกรรมเป็นกลุ่ม เด็กชายสนใจกีฬา กลางแจ้งที่ต้องออกกำลังกายมากกว่าเด็กหญิง เช่น ฟุตบอล ตะกร้อ เทนนิส ฯลฯ กิจกรรมที่เด็กหญิงส่วนมากสนใจ ได้แก่ การเย็บปักถักร้อย งานครัว งานประดิษฐ์ ตกแต่งบ้าน ชอบแสดงความคิดสร้างสรรค์ พรรณี ข.เจนจิต (2528 : 17 - 29) กล่าวถึงพัฒนาการในวัยต่าง ๆ มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนการสอนในขั้นของพัฒนาการนั้น การให้การอบรมสั่งสอนเพื่อให้เด็กเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมมีผลต่อการพัฒนาการอย่างยิ่ง พฤติกรรมของคนที่สามารถปรับตัวขึ้นหรือ

เลเวลในช่วงใดก็ได้ ถ้าสภาพการณ์ในชีวิตของคนผู้นั้นเปลี่ยนไป

ฮิลเดรท (Hildreth. 1958 : 506) ศึกษาความสนใจของวัยรุ่น 3,000 คนได้พบว่า เด็กในระดับต่าง ๆ มีความสนใจต่างกันและความสนใจของเด็กชายและเด็กหญิงแตกต่างกันด้วย เด็กหญิงสนใจเรื่องราวเกี่ยวกับเทพนิยาย เรื่องราวของสัตว์ การเย็บปักถักร้อย ส่วนเด็กชายสนใจ ด้านการกีฬา การผจญภัยที่รุนแรง วิทยาศาสตร์ การคิดค้นประดิษฐ์ การออกแบบตกแต่งและศิลปะ บูรเนอร์ (Bruner. 1960) ได้เน้นเรื่องของความรู้และความเข้าใจซึ่งในอดีตนั้นมักจะเน้นแต่ ในเรื่องของเนื้อหาที่มีเป้าหมายระยะสั้นโดยมองไม่เห็นผลในระยะยาว ในการเรียนการสอนควร คำนึงถึงแรงจูงใจด้านต่าง ๆ สภาพสภาพของสังคมในชั้นเรียน ในหลักสูตร และขบวนการการจัด การศึกษาควรจะมีแรงจูงใจโดยมีการเรียนการสอนแบบใหม่ ๆ ที่ก่อให้เกิดความสนใจในการ เข้าใจและรู้คิดให้มากที่สุด

กมลวิชาการ (2522: 5) ได้ให้ความสำคัญในสิ่งที่ครูสอนตลอดจนระลึกถึงอยู่ตลอดเวลา คือ เราไม่ได้สอนศิลปะหรือเราไม่ได้สอนให้เด็กเป็นศิลปิน แต่เรามุ่งพัฒนาไปอย่างถูกต้อง จนถึงขีดสุดของแต่ละบุคคล จึงมีศิลปะนิสัยเกิดขึ้นด้วยความสุขสดชื่นกับขบวนการเรียนรู้ จากการ แสดงออกในความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ตามระดับอายุและขีดความสามารถของแต่ละบุคคล สิ่งสำคัญ อีกประการหนึ่ง ครูผู้สอนศิลปะจะต้องไม่คำนึงถึงผลสำเร็จของงานเป็นหลัก แต่ควรคำนึงถึงกระบวนการ ทำงานของเด็ก เพราะว่ากระบวนการทำงานของเด็กทางศิลปะจะนำไปสู่พัฒนาการ ทางด้าน ความสามารถทางสมองอันได้แก่ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นประการที่หนึ่งเพราะความคิดสร้างสรรค์เป็นความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ ประการที่สอง กระบวนการทำงานของเด็กจะนำไปสู่พัฒนา การทางเจตคติอันได้แก่ ความรู้สึก อารมณ์ ความสนใจ ความชอบ ค่านิยมและรสนิยมที่ดีอัน เป็นเป้าหมายหลักของวิชาศิลปศึกษา ประการที่สาม คงทน ซึ่งจะมาจากความทรงจำมาก่อน เพราะว่าความสามารถในการจำรูปแบบได้สามารถบอกและเข้าใจได้ เช่น รูปแบบภาพประติมา กรรมของแม่และลูก ซึ่งเป็นผลงานของ เฮนรี มัวร์ ที่ทุกคนสามารถรับรู้ได้ในเรื่องของแม่และลูก จริง ๆ ไม่ว่ารูปประติมากรรมนั้นจะเป็นภาพเหมือนจริงหรือภาพความประทับใจ ก็ตาม สิ่งเหล่านั้น เป็นส่วนกระตุ้นที่ทำให้เกิดกระบวนการในการรับรู้ขึ้นเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ที่สุดซึ่งการรับรู้จะ เกี่ยวข้องกับความสามารถที่จะได้รับข้อมูลจากสิ่งแวดล้อม โดยผ่าน 3 กระบวนการคือ รูปนามธรรม, การกลั่นกรองรายละเอียด, และกลไกการบันทึก

ออนโนเฟริโอ (Onofrio. 14 - 23) ได้ศึกษาเรื่องการตอบสนองของเด็กที่มี
 อิทธิพลต่อการรับรู้ ที่จะให้คุณค่าสำหรับเด็กในวัยรุ่น ผลของการวิจัยพบว่า การที่เด็กจะรับรู้เห็น
 คุณค่าโดยการวินิจฉัยว่าผลงานแต่ละชิ้นจะมีผลตอบสนองอะไรบ้าง ซึ่งเขาได้อ้างการวิจัยรับของ
 พาร์สัน (Parson. 1977) เด็กจะสามารถพัฒนาการรับรู้ความงามทางศิลปะในชั้นแรกนั้นจะต้องมี
 ความชื่นชอบเสียก่อน แล้วจะนำไปสู่การประเมินคุณค่าของภาพเหล่านั้น แต่ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับ
 ประสบการณ์เดิมของเด็กอีกด้วยที่จะใช้หลักเกณฑ์ในการวัดคุณค่า นอกจากนี้เขายังกล่าวถึงว่า ศิลปิน
 ต้องการแสดงอะไรในผลงาน และแสดงออกได้ตรงตามความต้องการของศิลปินหรือไม่ ในการวิจัย
 ยังพบว่าเด็กที่มีอายุมากจะใช้หลักเกณฑ์ในการตัดสินผลงาน แต่ในเด็กเล็กจะพบว่าส่วนมากใช้อารมณ์
 ในการตัดสินผลงาน เด็กจะเข้าใจมุมมองผลงานของศิลปินมากขึ้นโดยตามอายุของเด็กเอง และจะใช้
 ความรู้ด้านต่าง ๆ มาช่วยในการพิจารณา ชอบหรือไม่ชอบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผลงานทางศิลปะนั้น มีผลต่อ
 การรับรู้มากน้อยเพียงใด และระดับการรับรู้ความงามก็สามารถแบ่งได้เป็นชั้น ๆ คือระดับแรก ๆ
 รูปภาพจะไม่มีแสดงความสามารถ กระบวนการทำงานของเด็กจะนำไปสู่ความสามารถในการ
 ฝึกฝน และการปฏิบัติอันเป็นผลนำไปสู่ทักษะและความชำนาญ ซึ่งเป็นความสามารถเฉพาะอย่างของ
 เด็กในอนาคตต่อไป

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้

โบเยอร์ (Boyer. 1977 : 34 - 39) ได้ศึกษาและทำการทดลอง วิจัยเกี่ยวกับการ
 การตรวจสอบผลงานด้านวิจัยทางสุนทรียศาสตร์ จากปี ค.ศ.1970 - 1980 ที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้
 ทักษะศิลปะที่มีต่อผลงานจิตรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำมาใช้กับการศึกษาทางศิลปะได้ศึกษาผลการรับรู้
 เกี่ยวกับมิติของการวาดภาพที่มีแนวโน้มชี้ให้เห็นว่า วิชาจิตรกรรมมีอิทธิพลต่อพื้นฐานเบื้องต้นของ
 การเรียนเกี่ยวกับการรับรู้ความงามซึ่งในการทดลองครั้งได้มีการทดลองลักษณะของผู้ที่รับรู้ การวิจัย
 เน้นการรับรู้ของบุคคล มากกว่าวิธีของการวาด ส่วนการตอบสนองการรับรู้ทางศิลปะ ได้มีการ
 วิเคราะห์ในบทต่าง ๆ ของเนื้อหา รวมทั้งการตัดสินผลงานทางทัศนศิลป์ศึกษาแต่ละชั้นอีกด้วย มี
 การทดสอบการรับรู้จากภาพมองเห็นว่า ส่วนใดบ้างที่ติดและไม่ติดโดยการ สังเกต บันทึก สัมภาษณ์
 แบบสอบถาม เป็นต้น

ผลจากการวิจัยสรุปได้ว่า การทดลองสามารถบอกได้ในเรื่องของผู้เรียน สามารถรับรู้อะไรบ้างและรับรู้ได้มากน้อยเพียงใดเพื่อเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนศิลปศึกษาจะได้นำไปเพิ่มทุนประสบการณ์ ความรู้ และวิเคราะห์ผลการรับรู้ จะเป็นผลเพื่อการพัฒนาทฤษฎีทางศิลปศึกษาต่อไป

มาเชอร์เล็ก (Marschalek. 1977 : 23 - 31) ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน ที่มีผลต่อความเข้าใจในงานศิลปะและได้สรุปข้อมูลจาก การจำของ กิบสัน (Gibson. 1966 : 23 - 25) ได้ศึกษาวิจัยการรับรู้เกี่ยวกับความงาม ที่ไม่เป็นตัวของธรรมชาติ ระดับต่อมาคือมองภาพวาดในอีกทฤษฎีหนึ่ง จะไม่สนใจในเนื้อหาเรื่องราวที่เหมือนจริงแต่จะสนใจอารมณ์ของภาพที่ศิลปินถ่ายทอด ระดับสุดท้ายเมื่อเด็กมีอายุมากขึ้น ความสนใจจะมุ่งเน้นไปทางด้านเทคนิควิธีการของผลงานที่สร้างขึ้น

ฮาร์ดิมาน (Hardiman. 1975 : 29 - 35) ได้ศึกษาศิลปะของเด็ก ในเรื่องอิทธิพลของรูปแบบและวัตถุทางสุนทรีย์ ที่มีต่อการพัฒนาการของความชื่นชอบในศิลปะของเด็ก โดยอ้างแมคโคทคา (Machotka. 1971) ที่กล่าวถึงสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความชอบของเด็ก พบว่าในวัยเด็กระดับประถมจะมีความสนใจในเรื่องของสีและเนื้อหา และเมื่อโตขึ้นในระดับมัธยมจะมีความชอบและสนใจในด้านรูปแบบ องค์ประกอบของภาพและคุณค่า นอกจากนั้น รัมป์และเซท์เกต (Rump and Southgate. 1971) ได้อธิบายว่า เด็กที่มีอายุระหว่าง 7 - 11 ปี มักจะชอบวาดภาพที่มีความคุ้นเคยหรือเหมือนจริง ครั้นมีอายุสูงขึ้นจะมีความสนใจในเรื่องของสีและองค์ประกอบของภาพ

สรุปผลงานวิจัยพบว่าวัตถุทางสุนทรีย์ทำให้มีผลต่อการรับรู้แตกต่างกันตามอายุแต่ไม่มีผลต่อความแตกต่างระหว่างเพศ และในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งอายุและเพศจะไม่มีผลต่อการรับรู้แตกต่างกัน แต่กลับจะเพิ่มขึ้นอีกในระดับผู้ใหญ่ ถ้าวัตถุทางสุนทรีย์ที่เปลี่ยนไปตามแบบอย่าง จะมีความชอบและไม่ชอบแตกต่างกันในระดับอายุที่ต่างกัน และจะไม่มีผลในเพศที่ต่างกันระหว่างวัตถุทางสุนทรีย์กับแบบอย่าง จะมีผลแตกต่างกันขึ้นอยู่กับวัยของเด็ก

ฮิลการ์ด (Hilgard. 1954) ได้กล่าวถึงเรื่องการพัฒนาการของเด็กในการรับรู้สิ่งต่าง ๆ เด็กจะรับรู้ในสิ่งใกล้ ๆ ตัวในระยะแรก เมื่อโตขึ้นการรับรู้ จะขยายวงกว้างออกไป เช่น รู้ส่วนรวม ส่วนย่อย รู้จักขนาด รูปทรง สี ซึ่งสิ่งต่าง ๆ นี้ เป็นเรื่องของ "การเลือกสรร

ในการรับรู้" (selectivity in perception) และเกณฑ์ของการเลือกสรรในการรับรู้มีองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น ความต้องการ ความพอใจ และคุณค่า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และอารมณ์อีกด้วย

แสวง ปิ่นมณี (2515) ได้ทำการศึกษาทดลองฝึกการรับรู้ทางสายตาให้แก่เด็ก โดยทดลองฝึกการรับรู้ระหว่างรูปและพื้นของเด็กไทยเชื้อชาติจีน จำนวน 19 คน โดยแบ่งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่ได้รับการฝึก ส่วนกลุ่มควบคุมไม่มีการฝึก ผลปรากฏว่าการฝึกการรับรู้ให้แก่เด็ก มีผลทำให้การพัฒนาการทางการรับรู้ทางสายตาของเด็กดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เดอเพอร์เตอร์และคนอื่น ๆ (DePorter and others. 1978 อ้างจาก มะลิฉัตร เอื้ออาพันธ์ 2530 : เอกสารประกอบการเรียนวิชาศิลปะ 551) ได้ศึกษาขอบข่ายของความเจ็บปวดด้านการรับรู้รูปแบบของจิตรกรรม ซึ่งแนวทางหนึ่งในอันที่จะสำรวจในความเจ็บปวดด้านสุนทรียภาพของเด็ก โดยการสำรวจความสามารถของเด็กในการมองเห็นและระบุความแตกต่างของรูปแบบหรือสไตล์ ของจิตรกรรม ซึ่งได้พยายามศึกษาถึงความสามารถของเด็กที่ผ่าน ๆ มาแล้ว เช่น ในงานวิจัยของการ์ดเนอร์ (Gardner. 1970 - 1972) ซึ่งการวิจัยได้พยายามค้นคว้าว่าความเจ็บปวดของเด็กเกี่ยวกับรูปแบบหรือสไตล์ของจิตรกรรมนั้นเกี่ยวโยงหรือเป็นส่วนหนึ่งในระบบความคิดของวัยหรือไม่ นอกจากนี้เขายังรายงานว่าความเจ็บปวดด้านการรับรู้ถึงความแตกต่างของรูปแบบหรือสไตล์นั้นเกี่ยวข้องกับกระบวนการทางการรู้คิด (Cognitive Process) การใช้เครื่องมือโดยใช้แบบทดสอบ "จับคู่กับตัวอย่าง" ซึ่งผลการวิจัยปรากฏว่าอายุที่ต่างกัน มีผลต่อความแตกต่างของระดับความเจ็บปวดต่อสไตล์จิตรกรรมของเด็กอย่างมีนัยสำคัญ

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผลการรับรู้ภาพจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดง ^{ภาพ}เด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก ระหว่างนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง ที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง แตกต่างกัน

2. ผลการรับรู้ภาพจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงถึงความเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก ระหว่างนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง และนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำแตกต่างกัน

3. ผลการรับรู้ภาพจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงถึงความเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก ระหว่างนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง และนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ แตกต่างกัน

4. ผลการรับรู้ภาพจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงถึงความเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก ระหว่างนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ แตกต่างกัน

5. ผลการรับรู้ภาพจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงถึงความเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก ระหว่างนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง และนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ แตกต่างกัน

6. ผลการรับรู้ภาพจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงถึงความเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก ระหว่างนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง และนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ แตกต่างกัน

วิธีดำเนินงานศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2531 โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวนทั้งหมด 494 คน โดยการตรวจสอบจากใบสรุปผลการเรียน ผลปรากฏว่านักเรียนที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศึกษาสูง จำนวน 170 คน และนักเรียนที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศึกษาต่ำ จำนวน 324 คน หลังจากนั้นได้กำหนดจำนวนนักเรียนที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศึกษาสูงและต่ำมาอย่างละ 40 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 80 คน เพื่อนำไปดำเนินการทดลองตามขั้นตอนดังนี้

1. นำกลุ่มนักเรียนที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศึกษาสูง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มนักเรียนชาย ที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศึกษาสูง จำนวน 20 คน กลุ่มนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศึกษาสูง จำนวน 20 คน การแบ่งกลุ่มโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย
2. กลุ่มนักเรียนที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศึกษาต่ำ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศึกษาต่ำ จำนวน 20 คน กลุ่มนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศึกษาต่ำ จำนวน 20 คน การแบ่งกลุ่มโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

ตาราง 1 แสดงการแบ่งกลุ่มตัวอย่าง

	ผลการเรียนวิชา ทัศนศิลป์ศึกษาสูง		ผลการเรียนวิชา ทัศนศิลป์ศึกษาดำ	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	20	20	20	20
รวม	40		40	

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนภาพสไลด์ภาพจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิว สัมผัส รูปทรง กลวิธีและการแสดงออก จำนวน 39 ภาพ
 2. เครื่องฉายสไลด์ 1 เครื่อง
 3. แบบตรวจสอบการรับรู้
- วิธีสร้างเครื่องมือในการวิจัย
1. ถ่ายสไลด์ภาพจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ จำนวน 125 ภาพ เพื่อนำไปคัดเลือกหารูปแบบที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก
 2. นำภาพสไลด์จิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์จำนวน 125 ภาพ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านสาขาจิตรกรรม ซึ่งมีผลงานทั้งข้อเขียน บทความ ตำรา และการปฏิบัติงานที่เป็นผลงานเกี่ยวกับจิตรกรรมโดยเฉพาะ ได้แก่ รองศาสตราจารย์อารี สุทธิพันธุ์ รองศาสตราจารย์ ดร.พิริยะ

โทรทัศน์ และอาจารย์วิสุทธิ ภิญโญวานิชกะ เพื่อแยกกลุ่มของภาพจิตรกรรมภาพพิมพ์เพรส
 ชนิดที่ให้คุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก

3. สร้างแบบตรวจสอบการรับรู้ผลงานจิตรกรรมพิมพ์เพรสชนิดที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัด
ทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธีและการแสดงออก ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญทาง
 ทัศนศึกษาโดยยึดเอาเนื้อหาผลการรับรู้ภาพจิตรกรรมพิมพ์เพรสชนิด คือ

สภาพการรับรู้ ก. หมายถึง การรับรู้ทางด้านพื้นผิวสัมผัส มองเห็นรอยแปรง ไม่เรียบ
 ตูหนา ขรุขระ

สภาพการรับรู้ ข. หมายถึง การรับรู้ทางด้านรูปทรง เส้นรอบนอกดูเหมือนไม่คมชัด

สภาพการรับรู้ ค. หมายถึง การรับรู้ทางด้านกลวิธี เขียนเป็นจุด ๆ และวัสดุหลายชนิด
 ปนกัน

สภาพการรับรู้ ง. หมายถึง การรับรู้ทางด้านการแสดงออกเวลาและชีวิต

→ 4. ผู้เชี่ยวชาญคัดเลือกภาพสไลด์จิตรกรรมพิมพ์เพรสชนิด จากจำนวน 125 ภาพ
ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธีและการแสดงออก เหลือจำนวน 75 ภาพ

5. นำภาพสไลด์จิตรกรรมพิมพ์เพรสชนิดที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส
 รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก จำนวน 75 ภาพ ไปทำการทดลองหาคุณภาพของเครื่องมือกับ
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนบัวหลวงวิทยาคม จำนวน 150 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่
 จะใช้ในการวิจัย เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพของภาพสไลด์ที่ละภาพเพื่อดูอำนาจจำแนกตามขั้นตอนต่าง ๆ
 ดังนี้

5.1 ตรวจให้คะแนนแล้วเรียงลำดับจากคนที่ตอบได้คะแนนสูงสุดจนถึงต่ำสุด

5.2 แบ่งกระดาษคำตอบเป็นสองกลุ่มคือ กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำโดยให้กลุ่มสูงและ
 กลุ่มต่ำมีจำนวนเท่ากัน

5.3 ในการตอบภาพสไลด์แต่ละข้อให้นับว่ามีคนในกลุ่มที่ได้คะแนนสูงและต่ำ
 ทำคะแนนในแต่ละข้อได้เท่าไรแล้วนำคะแนนของทุกคนในแต่ละกลุ่มไปหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ
 ความแปรปรวน (S^2) สำหรับภาพสไลด์แต่ละภาพต้องการค่าทั้งสองนี้จนหมดทุกข้อทั้งสองกลุ่มคือ $\bar{X}$
 กลุ่มผู้ได้คะแนนสูง 1 ค่า กลุ่มผู้ได้คะแนนต่ำ 1 ค่า และหาค่าความแปรปรวนที่ทำในทำนองเดียวกัน

5.4 เอาค่า $\bar{X}$ และ S^2 ในคำตอบของแต่ละภาพสไลด์ไปหาค่า t-test

จากสูตร

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S^2_H + S^2_L}{n}}}$$

6. นำภาพสไลด์จิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธีและการแสดงออก จำนวน 39 ภาพ ไปเป็นเครื่องมือในการวิจัยกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวนนักเรียน 80 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

การเก็บรวบรวมข้อมูล ✓

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดห้องเพื่อฉายสไลด์ที่จะต้องให้ความคมชัด ซึ่งมีผลต่อการรับรู้ภาพจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์อย่างถูกต้อง ดังนี้

1. ฉายสไลด์ภาพจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ จำนวน 39 ภาพ โดยแต่ละภาพซึ่งฉายในห้องทดลองใช้เวลา 9 วินาทีต่อภาพ เพราะเวลาขนาดนี้มีผลต่อการจำภาพที่เห็นของนักเรียน
2. ก่อนดำเนินการตรวจสอบได้มีการฉายสไลด์ภาพจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก ผู้วิจัยได้อธิบายให้กับนักเรียนถึงความสำคัญในการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ พอเข้าใจก่อนจะลงมือตอบคำถาม
3. นำผลทดสอบสภาพการรับรู้จิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน การให้คะแนนข้อใดตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อใดตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบเกินกว่า 1 คำตอบในข้อเดียวกันให้ 0 คะแนน
4. นำผลจากการตรวจสอบตอบคำถาม ผลงานภาพจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกมาหาค่าอำนาจจำแนก

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความแปรปรวน (S^2) แล้วหาค่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือโดยใช้ t-test ผู้วิจัยคัดเลือกเอา

เฉพาะภาพสไลด์ที่มีค่า t-test ตั้งแต่ 2.00 ขึ้นไปได้จำนวน 39 ภาพ

2. สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน ใช้ t-test

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S^2_1}{n_1} + \frac{S^2_2}{n_2}}} ; \quad df = \frac{\frac{S^2_1}{n_1} + \frac{S^2_2}{n_2}}{\left(\frac{\frac{S^2_1}{n_1}}{n_1 - 1} + \frac{\frac{S^2_2}{n_2}}{n_2 - 1} \right)}$$

เมื่อ $\bar{X}_1$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง 1

$\bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง 2

n_1 แทน จำนวนคนในกลุ่มทดลอง 1

n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มทดลอง 2

S^2_1 แทน ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มทดลอง 1

S^2_2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มทดลอง 2

df แทน degree of freedom

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทน	ความแปรปรวน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
df	แทน	degree of Freedom

* ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ขั้นตอน

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูล ผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกของนักเรียนทั้ง 4 กลุ่มที่ทดลอง
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก โดยเปรียบเทียบกันทุกกลุ่ม จากการนำสถิติทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของแต่ละคู่ คือ

* 2.1 เปรียบเทียบผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง

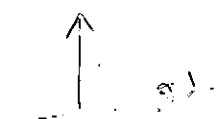
2.2 เปรียบเทียบผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกระหว่างนักเรียนชายที่มีผลการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง และนักเรียนชายที่มีผลการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาต่ำ

2.3 เปรียบเทียบผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกระหว่างนักเรียนชายที่มีผลการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง และนักเรียนหญิงที่มีผลการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาต่ำ

2.4 เปรียบเทียบผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีผลการเรียนวิชาศิลป์ศึกษาต่ำ

2.5 เปรียบเทียบผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกระหว่างนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง และนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาต่ำ

2.6 เปรียบเทียบผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกระหว่างนักเรียนหญิงที่มีผลการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง และนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาต่ำ

ตาราง 2 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธีและการแสดงออกของนักเรียน 4 กลุ่มคือ กลุ่มนักเรียนชายและกลุ่มนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูงและต่ำ

เพศ \ กลุ่มตัวอย่าง	ค่าสถิติ	พื้นฐานทางทัศนศิลป์ศึกษา		รวม
		พื้นฐานการเรียนสูง	พื้นฐานการเรียนต่ำ	
ชาย	N	20	20	40
	$\bar{X}$	20.35	18.45	
	S	1.03	0.84	
หญิง	N	20	20	40
	$\bar{X}$	20.5	18.00	
	S	1.03	1.16	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกโดยเปรียบเทียบกับทุกกลุ่ม ซึ่งใช้สถิติทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยแต่ละคู่ ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติ
เด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
ที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์
ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก ระหว่างนักเรียนชาย
ที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง กับนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
นักเรียนชาย (ผลการเรียนสูง)	20	20.35	1.06	0.46
นักเรียนหญิง (ผลการเรียนสูง)	20	20.50	1.06	

จากตารางที่แสดงให้เห็นว่าผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ ที่แสดงคุณสมบัติ
เด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก ระหว่างนักเรียนชายที่มีผลการเรียน
วิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง และนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง มีการรับรู้ผลงาน
จิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และความหมาย
ได้ไม่แตกต่างกัน

2.2 เปรียบเทียบผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกระหว่างนักเรียนชาย ที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง และนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ

ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก ระหว่างนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง กับนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
นักเรียนชาย (ผลการเรียนสูง)	20	20.35	1.06	6.397**
นักเรียนชาย (ผลการเรียนต่ำ)	20	18.45	.71	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางข้างบนนี้แสดงให้เห็นว่าผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก ระหว่างนักเรียนชายที่มีผลการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูงและนักเรียนชายที่มีผลการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง มีการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธีและการแสดงออก ได้สูงกว่านักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 เปรียบเทียบผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติ
เด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกระหว่างนักเรียนชายที่มีผลการเรียน
วิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง และนักเรียนหญิงที่มีผลการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ

ตาราง 5 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์
ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก ระหว่างนักเรียนชาย
ที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง กับนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
นักเรียนชาย (ผลการเรียนสูง)	20	20.35	1.06	6.77**
นักเรียนหญิง (ผลการเรียนต่ำ)	20	18.00	1.35	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางแสดงให้เห็นว่าผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ ที่แสดงคุณสมบัติ
เด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกระหว่างนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียน
วิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูงและนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ มีความแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง มีการ
รับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี
และการแสดงออก ได้สูงกว่านักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 เปรียบเทียบผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติ
เด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
ที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ

ตาราง 6 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์
ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก ระหว่างนักเรียนชาย
ที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ กับนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
นักเรียนชาย (ผลการเรียนต่ำ)	20	18.45	0.71	1.41
นักเรียนหญิง (ผลการเรียนต่ำ)	20	18.00	1.35	

จากตารางแสดงให้เห็นว่าผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ ที่แสดงคุณสมบัติ
เด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก ระหว่างนักเรียนชายที่มีผลทาง
การเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ และนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ มีการรับรู้
ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธีและ
การแสดงออก ได้ไม่แตกต่างกัน

2.5 เปรียบเทียบผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกระหว่างนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง และนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ

ตาราง 7 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก ระหว่างนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง กับนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
นักเรียนหญิง (ผลการเรียนสูง)	20	20.50	1.06	7.21 ^{**}
นักเรียนหญิง (ผลการเรียนต่ำ)	20	18.00	1.35	

^{**} หมายความว่าสถิติที่ระดับ .01

จากตารางแสดงให้เห็นว่าผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก ระหว่างนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูงและนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ต่ำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ นักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง มีการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธีและการแสดงออกได้สูงกว่านักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.6 เปรียบเทียบผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกระหว่างนักเรียนหญิงที่มีผลการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง และนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาต่ำ

ตาราง 8 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก ระหว่างนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง กับนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาต่ำ

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
นักเรียนหญิง (ผลการเรียนสูง)	20	20.50	1.06	6.88 ^{**}
นักเรียนชาย (ผลการเรียนต่ำ)	20	18.45	0.71	

^{**} มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางแสดงให้เห็นว่าผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก ระหว่างนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูงและนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาต่ำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ นักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง มีการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธีและการแสดงออกได้สูงกว่านักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้าน
พื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูงและนักเรียนที่มีผลทางการเรียน
วิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ โดยการจำแนกตามเพศของนักเรียน

สมมติฐานในการวิจัยค้นคว้า

1. ผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง แตกต่างกัน
2. ผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกระหว่างนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง และนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ แตกต่างกัน
3. ผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกระหว่างนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง และนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ แตกต่างกัน
4. ผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกระหว่างนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ แตกต่างกัน

5. ผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิว สัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกระหว่างนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง และนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ แตกต่างกัน

6. ผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิว สัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกระหว่างนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง และนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ แตกต่างกัน

การดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยสุ่มจากนักเรียนที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มาเป็นเกณฑ์ แล้วแบ่งกลุ่มนักเรียนที่สุ่มได้ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง และกลุ่มที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ

ในแต่ละกลุ่มได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย โดยมีกลุ่มนักเรียนชาย และกลุ่มนักเรียนหญิง ซึ่งจะได้กลุ่มทั้งหมด 4 กลุ่มย่อย คือ

- 1.1 กลุ่มนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง
- 1.2 กลุ่มนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ
- 1.3 กลุ่มนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง
- 1.4 กลุ่มนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ

ซึ่งแต่ละกลุ่มมีจำนวนกลุ่มละ 20 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 80 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 แผ่นสไลด์ภาพจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิว สัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก เพื่อใช้เป็นสื่อการทดสอบ

2.2 แบบตรวจสอบการรับรู้

2.3 เครื่องฉายสไลด์ 1 เครื่อง

3. การสร้างเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า

3.1 เลือกภาพจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทั้ง 4 ด้าน คือ

3.1.1 คุณสมบัติทางด้านพื้นผิวสัมผัส

3.1.2 คุณสมบัติทางด้านรูปทรง

3.1.3 คุณสมบัติทางด้านกลวิธี

3.1.4 คุณสมบัติทางด้านการแสดงออก

3.2 นำภาพสไลด์จิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านต่าง ๆ

จำนวน 125 ภาพ ไปปรึกษาตามความเห็นชอบของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยคัดเลือกภาพที่ตรงกัน
ได้ 39 ภาพ

3.3 นำภาพสไลด์จิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านต่าง ๆ

จำนวน 39 ภาพ ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2531 โรงเรียน
บัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งไม่ใช่กลุ่มทดลองวิจัยเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยอีกครั้งก่อนจะไป
ทดลองจริง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531

3.4 นำภาพสไลด์จิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านต่าง ๆ

จำนวน 39 ภาพ ไปทดลองกับกลุ่มทดลองทั้ง 4 กลุ่มต่อไป

จากการทดลองแล้วได้นำผลการทดลองมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยของคะแนนความ
แตกต่างของแต่ละกลุ่ม หาค่าความแปรปรวนและทดสอบเพื่อหาค่าของความแตกต่างโดยใช้ t-test
แบบ independent ทดสอบความแตกต่างเป็นคู่ ๆ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการศึกษาค้นคว้า

1. ผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิว
สัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียน
วิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูงไม่แตกต่างกัน

2. ผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิว สัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกระหว่างนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษา สูง และนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

3. ผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิว สัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกระหว่างนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษา สูง และนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิว สัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียน วิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำนั้นแตกต่างกัน

5. ผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิว สัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกระหว่างนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษา สูง และนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

6. ผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิว สัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกระหว่างนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษา สูง และนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ ที่แสดงคุณสมบัติเด่น ชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออกระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มี

ผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง

> 4 ผลจากการวิจัยพบว่า ความสามารถในการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านต่าง ๆ ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูงได้ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าจะเป็นเพราะนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาดังแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในใบแจ้งผลการเรียนเท่าเทียมกัน จึงทำให้มีสภาพการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านต่าง ๆ มีผลเหมือนกัน แสดงว่าศิลปศึกษามีผลต่อการพัฒนาทางสติปัญญาของผู้เรียน วิรุณ ตั้งเจริญ (2526 : 69)

กล่าวว่า ประสิทธิภาพทางศิลปะจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และช่วยส่งเสริมสติปัญญาของเด็กให้ดีขึ้น เพราะประสิทธิภาพในการสร้างสรรค์ศิลปะ เด็กจะต้องคิดสำรวจตรวจสอบ สร้างสรรค์ให้สัมพันธ์กับวัสดุ เป็นการช่วยให้เด็กได้เรียนด้วยการกระทำจริง และมีประสิทธิภาพตรง ศิลปะช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพให้กว้างขวางพฤติกรรมเหล่านี้ย่อมพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพไวในการรับรู้ ดังนั้นประสิทธิภาพและสื่อที่ใช้ในการรับรู้ นั้น จะเป็นสื่ออะไรก็ได้ที่เป็นการจัดประสิทธิภาพให้กับผู้เรียน จันทร์ฉาย เตมียการ (2527 : 2 - 233) ได้วิจัยเกี่ยวกับการศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนด้วยการสอน โดยใช้สื่อประเภทภาพนิ่งต้องฉาย กับสอนโดยใช้สื่อผลิตจากวัสดุท้องถิ่น โดยนำกลุ่มตัวอย่างจาก 5 โรงเรียน รวมกัน 111 คน จากการนำคะแนนเฉลี่ยทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มที่ไม่ใช้สื่อ และกลุ่มที่ใช้สื่อประเภทฉายประกอบการสอนนั้น ต่ำมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน

การรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงความเด่นชัดทางด้านต่าง ๆ ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูงได้ไม่ต่างกัน น่าจะมีผลต่อการรับรู้เรื่องของสีที่ได้จากการฉายสไลด์ ซึ่งมีผลทำให้ผลงานจิตรกรรมต่อการรับรู้เรื่องสี จินดารัตน์ เพชรวงศ์ (2528 : 55) ได้วิจัยเรื่องสัมพันธะระหว่างชนิดของภาพกับรูปแบบการคิดที่มีต่อการจำภาพได้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลจากการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีรูปแบบการคิดต่างกันทั้ง 3 แบบ สามารถจำภาพสัตว์ธรรมชาติได้ดีที่สุด ซึ่งผลวิจัยนี้ชี้ให้เห็นตรงกับงานศึกษาวิจัยของดิดลี เปรียบเสมือนตัวชี้แนะงานทัศนศิลป์ซึ่งส่งผลในการเรียนรู้หรือช่วยในการจำภาพได้ สายสมร เตชานันท์ (2519 : 40) ได้เปรียบเทียบการใช้ภาพสีและสไลด์ในการสอนเรียงความ

ภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษา คือ ผลการวิจัยพบว่า การสอนด้วยภาพสีและสไลด์ให้ผลไม่แตกต่างกัน
ประหยัด ทองมาก (2519 : 51) ได้เปรียบเทียบกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงและต่ำกว่าระดับ
ความสามารถแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่แตกต่างกัน

2. การเปรียบเทียบผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัด
ทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก ระหว่างนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียน
วิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง และนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ

ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ ที่แสดงคุณ
สมบัติเด่นชัดทางด้านต่าง ๆ ของนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง และนักเรียน
ชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่ง
ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง มีความสามารถ
ในการรับรู้ภาพจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านต่าง ๆ ได้สูงกว่านักเรียน
ชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ เพราะคนที่มีความสามารถในการรับรู้สูงจะเป็นผู้ที่
ใช้หลักการง่าย ๆ ในการพิจารณาวิเคราะห์หาเหตุผล (มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. 2528) กล่าว
ถึงคุณค่าของศิลปะสามารถตีความอุปมาอุปไมยในด้านการเห็นหรือค้นหาความหมายจากงานศิลปะ
มีความเฉียบไวในการรับรู้ สามารถวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสไตล์ศิลปะหรือเข้าใจ
หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในศิลปะได้ วัฒนา พุ่มเล็ก (2513 : 70) ได้สรุปผลการวิจัย การศึกษา
เปรียบเทียบองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนที่มีความสามารถในการ
เรียนสูง กับนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ ระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยพบว่า นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงและต่ำ มีความแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ในเรื่องความสนใจวิชาการเรียน กิจกรรม และการอ่านหนังสือ
กล่าวคือ นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงจะสนใจในวิชา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์
สังคมศึกษา ศิลปปฏิบัติ

3. การเปรียบเทียบผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัด
ทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก ระหว่างนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียน
วิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง และนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ

ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านต่าง ๆ ของนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง และนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง มีความสามารถในการรับรู้ภาพจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านต่าง ๆ ได้สูงกว่านักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำ เพราะเด็กวัยรุ่นในช่วงนี้ยังมียุติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและความสนใจระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย ยังมีพฤติกรรมแตกต่างกันอีกด้วย ลิกอน (อาร์ รังสันท์. ม.ป.ป. ; อ้างอิงมาจาก Ligon. 1975) เด็กที่มีอายุ 12-16 ปี มีแนวโน้มเกี่ยวกับอนาคตเด็กฉลาดจะสร้างผลงานสร้างสรรค์ทั้งด้านจินตนาการศิลปะ ดนตรี ฮิลเดเรท (Hildreth. 1958 : 506) ศึกษาความสนใจของวัยรุ่น 3,000 คน ได้พบว่าเด็กในระดับต่าง ๆ มีความสนใจต่างกันและความสนใจของเด็กชายและเด็กหญิงแตกต่างกันด้วย เด็กหญิงสนใจเรื่องราวเกี่ยวกับเทพนิยาย เรื่องราวของสัตว์ การเย็บปักถักร้อย ส่วนเด็กชายสนใจด้านการกีฬา การผจญภัยที่รุนแรง วิทยาศาสตร์ การคิดค้นประดิษฐ์ และศิลปะ

4. การเปรียบเทียบผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านต่าง ๆ ของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำได้ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีความแตกต่างกัน

ทางด้านอารมณ์และร่างกาย และมีความแตกต่างทางพฤติกรรมต่าง ๆ ทางด้านสังคม สุขา

จันทร์เฒ (2516 : 152 - 160) ดังนั้นถึงแม้ว่านักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีผลทางการเรียน

วิชาทัศนศิลป์ศึกษาเท่าเทียมกัน จะมีความสามารถในการรับรู้ได้ไม่แตกต่างกัน หากจะพิจารณาคะแนน

เฉลี่ยซึ่งปรากฏว่านักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่ำมีความสามารถรับรู้ผลงาน

จิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงความเด่นชัดทางด้านต่าง ๆ ได้สูงกว่านักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียน

วิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่าเพียงเล็กน้อยเท่านั้น งานวิจัยของมาลินี เหมะธูลินทร์ (2517) ได้วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์กับผลสัมฤทธิ์ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 โรงเรียนเพาะช่าง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักศึกษาชั้นปีที่ 3 โรงเรียนเพาะช่าง จำนวน 184 คนจากแผนกต่าง ๆ ผลการวิจัยปรากฏว่าความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาชายและนักศึกษหญิงไม่แตกต่างกัน

5. การเปรียบเทียบผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก ระหว่างนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูงและนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่าแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านต่าง ๆ ของนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง และนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยนักเรียนหญิงที่มีผลการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง มีความสามารถรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงความเด่นชัดทางด้านต่าง ๆ ได้สูงกว่านักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่า เป็นเพราะเหตุผลเดียวกันกับผลการวิจัยในข้อที่ 2 และข้อที่ 3 คือ นักเรียนที่มีผลการเรียนต่างกันจึงมีผลทางการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงความเด่นชัดทางด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน

6. การเปรียบเทียบผลการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และการแสดงออก ระหว่างนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูงและนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่าแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ ที่แสดงคุณสมบัติเด่นชัดทางด้านต่าง ๆ ของนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง และนักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยนักเรียนหญิงที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสูง มีความสามารถรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงความเด่นชัดทางด้านต่าง ๆ ได้สูงกว่านักเรียนชายที่มีผลทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ศึกษาค่า เป็นเพราะเหตุผลเดียวกันกับผลการวิจัยในข้อที่ 2 และข้อที่ 3 และข้อที่ 5 คือ นักเรียนที่มีผลการเรียนต่างกันจึงมีผลทางการรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดง

ความเด่นชัดทางด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน ผลงานศิลปะของเด็กจะสะท้อนความเป็นจริงในชีวิตเด็กตามที่ตนเองได้รับประสบการณ์มา และนำมาถ่ายทอด การรับรู้ของศิลปะนั้นระหว่างเด็กหญิงกับเด็กชายจะแตกต่างกัน โดยเฉพาะเด็กหญิงมักจะชอบงานละเอียด เช่น งานเย็บปักถักร้อย และงานประดิษฐ์ เพราะสอดคล้องกับพฤติกรรมของตนเอง

นักเรียนหญิงที่มีพฤติกรรมทางการเรียนมากกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางด้านอุปนิสัย ด้านผลสัมฤทธิ์ผลในการเรียน (เดือน สิ้นพันธุ์ประชุม. 2508 : 49)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

 ข้อเสนอแนะทั่วไปจากการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

1. การเรียนการสอนในวิชาศิลปะศึกษาหากได้ศึกษาพฤติกรรมทางเพศ วัย ที่มีผลต่อการรับรู้คุณสมบัติเด่นชัดทางด้านต่าง ๆ จะทำให้การเรียนการสอนวิชาทัศนศึกษาด้านศิลปะศึกษามีเป้าหมายและเกิดการสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนได้มากยิ่งขึ้น
2. เนื้อหาวิชาศิลปะศึกษามีหลากหลาย ดังนั้นหากได้ทำการวิจัย ในการรับรู้ต่อผลงานศิลปะแขนงต่าง ๆ จะสามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้
3. หากพบว่าเนื้อหาได้มีการใช้สื่อการสอนควรจะระบุคุณสมบัติเด่นชัดของสื่อให้ตรงกับเป้าหมายในการสอนเพื่อความสำเร็จในเนื้อหาและหลักสูตรวิชาศิลปะศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

1. ในการวิจัยควรจะศึกษาวิจัยระหว่างนักเรียนที่เรียนศิลปะในเขตชนบทกับนักเรียนที่เรียนศิลปะในเมือง เพื่อหารูปแบบของการถ่ายทอดศิลปะอิมเพรสชันนิสต์
2. ถ้าหากใช้ภาพถ่ายจริงและมีขนาดจริงสำหรับการทำวิจัยด้านการรับรู้ต่อภาพจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์จะทำให้ได้รับความชัดเจนของภาพดีกว่าฉายสไลด์

3. การรับรู้ภาพจิตรกรรมแต่ละชนิดผู้เรียนแต่ละคนอาจมีสุนทรียรสที่แตกต่างกัน ซึ่งจะ
เป็นด้วยสภาพสังคม วัยของผู้รับรู้ ดังนั้นผู้ที่จะทำวิจัยควรศึกษาด้านอื่น ๆ ประกอบด้วย๑

4. ลัทธิทางศิลปะมีมากมายหลายลัทธิ ศิลปะอิมเพรสชันนิสต์เป็นลัทธิทางศิลปะแบบหนึ่ง
เท่านั้นที่นำมาวิจัย ยังมีลัทธิศิลปะอื่น ๆ อีกมากที่อาจจะนำมาวิจัยได้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กิตติมา ธรรมทัต. ความหมายของศิลปะ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2530.

กิริติ บุญเจือ. ปรัชญาศิลปะ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.

กำจร สุนทงษ์ศรี. ศิลปะสมัยใหม่. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

_____. เอกสารคำบรรยายประกอบภาพสไลด์. บทนำ, ไม่มีเลขหน้า.

จันทร์ฉาย เฒ่าคาร. การวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนการสอนโดยใช้สื่อ

ประเภทภาพนิ่งต้องฉายกับการสอนโดยใช้สื่อที่ผลิตจากวัสดุท้องถิ่น. กรุงเทพฯ :

ผลงานการวิจัยทางการศึกษาและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา (เล่ม 2),

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, พิมพ์ที่โรงพิมพ์และทำปก

เจริญผล, 2528.

เจนิส วงศ์สุรวัฒน์. เอกสารประกอบการเรียน. 2514, โรเนียว ไม่มีเลขหน้า.

จินดา เพชรวงศ์. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างชนิดของภาพกับรูปแบบการคิดที่มีต่อการจำภาพได้ของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีและ

นวัตกรรมทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.

จำเนียร ช่วงโชติ. จิตวิทยาการรับรู้และการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา,

2516.

เดือน สันตพันธุ์ประทุม. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้พฤติกรรมของตนเองของนักเรียน การรับรู้

พฤติกรรมของนักเรียนโดยครูในทัศนะของนักเรียน และการรับรู้ของครูที่มีต่อพฤติกรรมของ

นักเรียนกับสัมฤทธิ์ผลในการเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508. อัดสำเนา.

- น. ฅ ปากน้ำ. ศิลปะตะวันตกแนะนำศิลปะสากล. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2511.
- บรรจง จันทรสา. ปรัชญากับการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.
- บรรจง บรรเจิดศิลป์. สุนทรียศาสตร์. เอกสารประกอบการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- ประหยัด ทองมาก. นิสัยการเรียนรู้และแรงจูงใจผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูง และต่ำกว่าระดับความสามารถ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. อัดสำเนา.
- หรรณี ช. เจนจิต. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : อมรินทร์ การพิมพ์, 2528.
- มะลิจักร เอื้ออานันท์. สัมมนาการวิจัยศิลปะศึกษา. เอกสารประกอบการสอนวิชาศิลปะ 551 ภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- _____. ทัศนศิลป์เชิงปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์กรุงเทพฯ : 2530.
- _____. เอกสารประกอบการสอนวิชาศิลปะ 408. ภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- มาลินี เหมะอุลันท์. ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์กับผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 โรงเรียนเพาะช่าง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา
- รัฐ จันทรเดช. "ประวัติศาสตร์ศิลป์," เอกสารการนิเทศการศึกษานับที่ 219 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2522.
- วไลพร ภวภูตานนท์ ฅ มหาสารคาม. จิตวิทยาพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์ กรุงเทพฯ , 2529.

วัฒนา พุ่มเล็ก. การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน ที่มีความสามารถในการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ ระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512. อัดสำเนา.

วิชากร, กทม. ทัศนศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2523.

วิรุณ ตั้งเจริญ. รายงานการวิจัยเรื่องวิวัฒนาการศิลปศึกษาและสุนทรียภาพของเด็กไทยในปัจจุบัน. เอกสารงานวิจัย, 2527, (อัดสำเนา)

_____. ศิลปศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาสาร, 2526.

วิจิตรวาทกิจ มณี. จิตรกรรมยุโรปในศตวรรษที่ 19. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2528.

สงวน รอดบุญ. ศิลปะกับมนุษย์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2528.

สายสมร เตชานนท์. เปรียบเทียบการใช้สีและสไลด์ในการสอนเรียงความภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. อัดสำเนา.

แสง ปิ่นมณี. การศึกษาเปรียบเทียบเด็กไทยกับเด็กไทยเชื้อชาติจีน เรื่องผลการรับรู้รูป เป็นรูป และหันหลังกลับเป็นรูป โดยใช้สไลด์ในระดับอนุบาล. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2515. อัดสำเนา.

✓ สุชา จันทร์เอมและคนอื่น ๆ. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา, 2520.

อารี รังสิมันท์. ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : เจริญรัตน์การพิมพ์, 2528.

อารี สุทธิพันธุ์. เข้าใจจิตรกรรม. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, (ไม่มีเลขหน้า)

_____. ปรัชญาศิลปะ. กรุงเทพฯ : ม.ป.ป.

_____. ศิลปนิยม. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2516.

- Boyer Ann Barbara. "An Examination of Experimental Aesthetic Research from 1970 to 1980 Related to the Visual perception of Paintings with Implications for Art Education," Visual Arts Research. 9(1) ; Spring, 1983.
- Bruner, Jerome S. The process of Education. New York : Vintage Books, 1960.
- Deborah A. Deporter and Robert D. "Kavanaugh, Parameters of Children's Sensitivity to Painting Styles," Studies in Art Education. 20(1) ; 1978.
- Hardiman W. George. Influence of Style and Subject Matter on the Development of Children's Art Preferences, Studies in Art Education. 19(1) ; 1977.
- Hilldreth, Gerfude Ewell. Teaching Read : A Guide to Basic Principle and Modern Practices. New York : Holt, 1958.
- Hilgard, Earnest R. Introduction to Psychology. second edition. New York : Harcourt Brace Co., 1953.
- Januszeak Waldemar. Techniques of the Great Masters of Art. New York : WRF Publishing Limited, 1985.
- Kelder Diane. The Great Book of French Impressionism. New York : Crown Publishers, Inc, 1980.
- Marschalek Douglas. "A Review of Basic Cognitive Processes and their Relevance to Understanding Responses to Works of Art," Visual Arts Research. 9(1) ; Spring 1983.

ภาคผนวก

แบบตรวจสอบการรับรู้ต่อผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์

โรงเรียน.....ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนดูสไลด์ผลงานภาพจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงความเด่นชัดทางด้านต่าง ๆ แล้วทำเครื่องหมาย ✓/ ลงในช่องที่ตรงกับนักเรียนที่มีสภาพการรับรู้ นั้น ๆ ให้เลือกเพียงคำตอบเดียวเท่านั้น

ภาพที่	สภาพการรับรู้			
	ก. คุณสมบัติทางด้าน พื้นผิวสัมผัส	ข. คุณสมบัติทางด้าน รูปทรง	ค. คุณสมบัติทางด้าน กลวิธี	ง. คุณสมบัติทางด้าน การแสดงออก
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				

ภาพที่	สภาพการรับรู้			
	ก. คุณสมบัติทางด้าน พื้นผิวสัมผัส	ข. คุณสมบัติทางด้าน รูปทรง	ค. คุณสมบัติทางด้าน กลวิธี	ง. คุณสมบัติทางด้าน การแสดงออก
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				

ภาพที่	สภาพการรับรู้			
	ก. คุณสมบัติทางด้าน พื้นผิวสัมผัส	ข. คุณสมบัติทางด้าน รูปทรง	ค. คุณสมบัติทางด้าน กลวิธี	ง. คุณสมบัติทางด้าน การแสดงออก
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				
26				
27				

ภาพที่	สภาพการรับรู้			
	ก. คุณสมบัติทางด้าน พื้นผิวสัมผัส	ข. คุณสมบัติทางด้าน รูปทรง	ค. คุณสมบัติทางด้าน กลวิธี	ง. คุณสมบัติทางด้าน การแสดงออก
28				
29				
30				
31				
32				
33				
34				
35				
36				
37				

ภาพที่	สภาพการรับรู้			
	ก. คุณสมบัติทางด้าน พื้นผิวสัมผัส	ข. คุณสมบัติทางด้าน รูปทรง	ค. คุณสมบัติทางด้าน กลวิธี	ง. คุณสมบัติทางด้าน การแสดงออก
38				
39				

ลำดับชื่อภาพที่ใช้ในการทดลอง

- ภาพสไลด์จิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ที่แสดงความเด่นชัดทางด้านพื้นผิวสัมผัส รูปทรง กลวิธี และความหมาย
- สภาพการรับรู้ ก. หมายถึงการรับรู้ทางพื้นผิวด้านสัมผัส มองเห็นรอยแปรงไม่เรียบ
ดูบุบระ
- สภาพการรับรู้ ข. หมายถึงการรับรู้ทางด้านรูปทรง เส้นรอบนอกดูเหมือนไม่คมชัด
- สภาพการรับรู้ ค. หมายถึงการรับรู้ทางด้านกลวิธี เขียนเป็นจุด ๆ และวัสดุหลายชนิด
ปนกัน
- สภาพการรับรู้ ง. หมายถึงการรับรู้ทางด้าน การแสดงออก บรรยากาศ เวลาและชีวิต

ลำดับที่	ชื่อภาพ	ชื่อศิลปิน	การรับรู้	ค่า t-test
1	The Dead Toreador	Monet, 1864	ง	2.45
2	In the Conservatory	Monet, 1879	ง	2.91
3	Boulevard des Capucines	Monet, 1873	ข	2.47
4	The Bridge at Argenteuil	Monet, 1874	ง	2.45
5	Women in the Garden	Monet, 1886	ง	3.00
6	The River	Monet, 1868	ข	2.80
7	The Luncheon on the Grass	Monet, 1868	ง	2.80
8	Woman with a Parasol	Monet, 1875	ข	3.46
9	The Artist's Garden at Vetheuil	Monet, 1880	ก	2.80

ลำดับที่	ชื่อภาพ	ชื่อศิลปิน	การรับรู้	ค่า t-test
10	Two Haystacks	Monet, 1891	บ	3.21
11	Rouen Cathedral	Monet, 1894	ก	3.00
12	Water Garden and Japanese Footbridge	Monet, 1900	ก	3.01
13	Odalisque	Renoir, 1870	ง	3.01
14	The Dancer	Renoir, 1874	บ	3.41
15	The Luncheon of the Boating Party	Renoir, 1881	ง	3.30
16	Palazze da Mula	Monet, 1908	ก	3.47
17	Le Dejeuner	Renoir, 1879	ง	2.32
18	Lady at the Piano	Renoir, 1875	บ	2.84
19	Bathers	Renoir, 1887	ง	3.44
20	Edmondo and Therese Morbilli	Degas, 1865	ง	3.30
21	The Bellelli Family	Degas, 1858	ง	3.11
22	Uncle and Niece	Degas, 1876	ง	2.40
23	In the Circus Fernando	Lautrec, 1888	ง	2.10
24	A La Mie	Lautrec, 1891	ง	3.30
25	A Corner of the Moulin de la Galette	Lautrec, 1892	ง	2.16
26	Alfred la Guigne	Lautrec, 1894	ง	2.12

ลำดับที่	ชื่อภาพ	ชื่อศิลปิน	การรับรู้	ค่า t-test
27	Study for a Sunday Afternoon	Seurat, 1884	ก	2.20
28	Model from the Back	Seurat, 1887	ก	2.26
29	Woman Powdering Herself	Seurat, 1889	ค	3.30
30	Intivation to the Sideshow	Seurat, 1887	ค	3.25
31	Rocky Crage at L'Estaque	Renoir, 1880	ก	2.15
32	Bathing at La Grenouillere	Monet, 1860	ก	2.14
33	Terrace at Ste - Adresse	Monet, 1866	ง	3.50
34	Painting in his Garden at Argenteuil	Renoir, 1880	ก	2.15
35	In the Dining Room	Morisot, 1880	ก	3.30
36	Portrait of Duranty	Degas, 1879	ง	3.47
37	Bathers Asnieres	Seurat, 1884	ข	2.20
38	Autumn at Argenteuil	Monet, 1870	ก	2.15
39	Le Bec du Hoc at Grand Champ	Seurat, 1880	ก	2.27

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	ไสว	ชื่อสกุล	แก่ลัวกล้า
เกิดวันที่	10	เดือน	ตุลาคม
สถานที่เกิด			พุทธศักราช 2488
สถานที่อยู่ปัจจุบัน			อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
			บ้านเลขที่ 439/107 ถนนจระ ตำบลในเมือง
			อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน			อาจารย์ 2 ระดับ 6
สถานที่ทำงานปัจจุบัน			ภาควิชาศิลปะ วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
ประวัติการศึกษา			
พ.ศ. 2505			ม.6 โรงเรียนบุรีรัมย์วิทยาลัย อำเภอเมือง
			จังหวัดบุรีรัมย์
พ.ศ. 2511			ปม.ช. (จิตรกรรม) โรงเรียนเพาะช่าง กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2513			กศ.บ. (ศิลปศึกษา) วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
			กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2532			กศ.ม. (ศิลปศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
			ประสานมิตร กรุงเทพฯ